...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 24 (11928)
1969 оной январиин 29, среда

Сэн 2 мүнгэн

...-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...ХНИЧЕСКЭ ТУЙЛАЛТЫЕ ...ЛДБЭРИДӨӨ ...ТЭРҮҮЛЭН ДЭЛГЭРҮҮЛХЭ

...гнитогорецуудай социалис уялга

...итогорско металлургическа комбинадай цехүүд, таһагууд соо бо... ...алшадай суглаанууд дээрэ социалис уялга зүбшэн хэлсэгдэжэ, ... абтаа.

...имир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ой улам ойртоно гэжэ ...д соонь хэлэгдэнэ. Хүнэй зүрхэ сэдьхэлдэ эгээн арюун нангин, ... һайхан, эгээн дүтэ һанагдадаг энэ нэрэ совет хүнүүдтэ заха хи... ...нэтэй, хүндэтэй юм. Манай бухы социалис гүрэнэй бухы түүхэ ...эрэтэй холбоотой юм. Ажабайдал ба хүдэлмэреэ, коммунис ... Ленинэй һургаалаар шалганабди, ажахыгаа хайшан гэжэ эрхи... ...элмэрилхэб, мүрысөө эмхидхэхэб, техническэ дэбжэлтын, ажалай ... түлөө, бухы шэнэ, түрүү онол аргын түлөө хайшан гэжэ тэмсэ... ... асуудалнуудтаа Ленинһээ, тэрэнэй зохёолнууд, захьянуудһаа ха... ...ие олонобди.

...итогорско металлургическа комбинадай коллектив, бухы совет ... адлаар, энэ түүхэтэ удэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ зо... ...ой.

...сэбэ табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлдэ тус комбинат 190 мян... ... шэрэм, 240 мянга үлүүтэй тонно булад, 235 мянган тонно про... ...бһөө гадуур үйлэдбэрилжэ Эхэ орондоо тушаагаа. Ажалай бүтээ... ...д дээшэлээ, миллиард үлүүтэй түхэриг олзо оруулагдаа.

...бинадай долоодохи доменно пеэшэнэй коллективэй үүсхэлээр бу... ...ллургическа агрегадуудта техническэ дэбжэлтын тодорхой түсэ... ...ёгдоо. Эдэ түсэбүүдые дүүргэхын түлөө тэмсэл хүдэлмэришэдэй, ...-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй зохёохы ажалай эдэбхиие ... шухала нүхэсэл болонхой.

...алшадай ажаһуудалай, амарха арга боломжо жэлһээ жэлдэ һай... Тамсал һүүлэй гурбан жэлэй турша соо металлургнууд 4 мянга ... шэнэ байрануудые абаа.

... ба техникын саашадаа хурдан түргэнөөр хүгжэлтэ, һүүлэй науч... ...ескэ туйлалтануудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлгэ экономи... ...гол хараа шугам болоходоо гадна, шухала политическэ зорилго бо... ... уялга соо тэмдэглэгдэнэ. Техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхын түлөө, ... ехэтэй шэнэ техникэ үйлэдбэридэ түргэнөөр хэрэглэхэ, тиигэһэ... ...һөөр комбинадай хүдэлмэриин технико-экономическа дүнгүүдые ...эшэлүүлхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ ...ай коллектив шиидэ.

...ихон болзор соо комбинадай техникэ шэнэдхэн һэльбэхэ, ком... ...гаргаһан продукциин шанарайнгаа, сортынгоо талаар арадай ажа... ...нүүдтэ хододоо харюусахаар байхынь тула, үйлэдбэриин куль... ...элүүлхын тула шармайн оролдохобди гэжэ металлургнууд мэ...

...атна үйлэдбэри саг үргэлжэ нарижуулха, тэрэшэлэн ойрын та... ...й туршада элдэб сортын стануудые, халуунаар дабтан хабтайлга... ...500» гэжэ станиие үндэһөөрнь шэнэдхэн һэльбэхэ хүдэлмэри хэ... ...Магнитогорецууд найдуулна. Доменно пеэшэнүүдэй бүтээсэ саа... ...дээшэлүүлхэ, доменно үйлэдбэридэ шухала түүхэй эд бэлдэлгые ...дхын тула ехэ хүдэлмэри хэхээр хараалагданхай. Эдэ бухы хэм... ...нуудые бэелүүлһэнэй ашаар, үнгэрэгшэ жэлтэй жэшэбэл, 2 ... тонно шэрэм байгша ондо ехээр хайлуулха арга олгохо.

...теновскэ үйлэдбэридэ кислород бүри үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ. ... үшөө үргэнөөр хэрэглэхэ, тэрэнэй ашаар байгша ондо булад ...лгээ 150 мянган тоннооһоо бага бэшээр нэмээхэ.

...лэдбэри дээрэ оньһон техникэ ба автомат хэрэглэхэ, ажалаа науч... ...ор эмхидхэхэ хэмжээ ябуулгануудые нэбтэрүүлһэнэй ашаар 1969 ...комбинадаараа долоо миллион түхэриг алмаха, шэнээр баригдажа ... цехүүдтэ хүдэлмэрилхэ ёһотой 1000 хүн сүлөөлэглэхэ болоно. ...мэришэн, залуушуулай һургуулинуудта, техникумүүдтэ, институ... ...7 мянганһаа үсөөн бэшэ хүниие һургахаар хараалагданхай. Байгша ...3,5 мянган хүдэлмэришэд техническэ мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ. Ком... ... коллектив 1969 ондо түсэбһөө гадуур 50 мянган тонно шэрэм, 75 ... тонно булад, 40 мянган тонно прокат үйлэдбэрилэн гаргаха уялга ... Түсэбтэ табан жэлэй эсэстэ туйлагдахаар хараалагдаһан ажалай бү... ...хэмжээе 1970 оной апрелиин 22 болотор дүүргэхэ.

... И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй баярай ойн үдэр болотор үлэһэн ...туршада 575 миллион түхэриг олзо арадай ажахыда үгэхөөр хара... ...айгша ондо предприятиин фондын хүсөөр түсэбһөө гадуур 10 мянган ... метр гэр байра ашаглалгада оруулхаар шиидэә.

...техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхын, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүл... ...төө социалис мүрысөөе бухы предприятинуудта үргэнөөр дэлгэрүүл... ...шэлэн совет арадай ба бухы түрүү үзэл бодолто хүн түрэлтэнэй ...алда ехэ удха шанартай гайхамшаг үдэрые — В. И. Ленинэй түрэ... ...100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаял гэжэ Магнитогорско ком... ... коллектив ороной металлургнуудые уряална. (ТАСС).

ТҮРҮҮШЫН ИЛАЛТА

... дэлхэйн ажал... ...арадуудай багша ... Ленинэй түрэһөөр ... жэлэй ойн хүндэ... ...лэгэрһэн социа... ...мүрысөөндэ оролсо... ... Дзержинскиин ... совхозойхи... (... табан жэлэй ... жэлые ажал... ...ар эхилбэ. ...онай үбэлжэл...гын үедэ үхэр мал, гахай олоор шахадаг болоһоной ашаар мүнөө тарган мяха ехээр абажа, гүрэндөө элбэгээр тушаана. Һаяшат 740 толгой шахамал гахай, мүн 360 толгой шахан таргалуулагдаһан үхэрнүүдые мяханай комбинатта ябуулаабди.

Тиигэжэ гүрэндэ мяха тушааха жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргээбди. Түсэбэй ёһоор 1600 центнерэй оронда 1900 центнер мяхан бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаа.

А. ФОМИН,
совхозой директорэй уялга дүүргэгшэ, главна инженер.

ХОНИН БҮРИҺӨӨ ХУРЬГА АБАХЫН ТҮЛӨӨ МҮРЫСЭЕЛ!

Түл абалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, бухы хурьгалаа һайнаар түлжүүлхэ, нооһо ехээр хайшалха гэһэн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой (Сэлэнгэ) хонишод болон зоовэтмэргэжэлтэдэй гаргаһан үүсхэлые республикымнай бухы хонишод халуунаар дэмжэнэ. Тиигэншьегүй яахаб даа. Буряад орондо хони олоор үсхэбэрилхэ талаар парти, правительствын анхарал, туһаламжада харюу болгон, бухы хонишод энэ жэлдэ түл абалгаяа урда урдынхиһаа һайнаар үнгэргэхэ, абаһан хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ гэһэн зорилго урдаа табинхай, хаба шадалаараа оролдожо байна.

ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭНЭ

— Энэ жэлые хонин ажал эрид хүгжөөхэ хэрэгэй эхин болгохын түлөө тэмсэхэл ёһотойбди. Юрөөгэй хонишод ехэл һайн хэрэг үүсхэбэ. Би энэ үүсхэлыень түүрэн дэмжэнэб. Иимэ һайн һайхан үүсхэл тухай дуулаад, үнэн зүрхэнһөө баясааб, — гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Бүтэд-Ханда Бальчинова хөөрэнэ.

Дүршэл ехэтэй, ажалша бэрхэ хонишон Бүтэд-Ханда Бальчинова түл абалгадаа һайнаар бэлдээд, мүнөө тэрэнээ эрхимээр үнгэргэжэ байна. Хони, хурьгадтаа эдюулхэ үбһэ, зелёнко, һолоомоёо дууһыень бэлдэжэ, газаагаа оруулханхай. Хашаа хэрёогоо сагай урин дулаан байхаһаа эхилжэ заһабарилһан, сэбэрлэһэн. Мүнөө эндэ хонид үдэр һүнитүй хурьгалжа эхилэнхэй.

— Ехэл бэрхэ туһалагшадтайб. Хүдөө ажахын техникумэй һурагшад Лидия Попова, Екатерина Молонова, механизатор Георгий Бадмаев гурбан хурьга абалсахаяа ерээд, һайнаар хүдэлжэ байна, — гэжэ ахалагша хонишон магтана.

Юрөөгэй хонишод болон зоовэтмэргэжэлтэдэй гаргаһан үүсхэлые баяртайгаар дэмжэжэ, 100 хонин бүриһөө 100 хурьга абажа, тэдэниие эхэһээнь һалгааха үедэ 22 килограммда хүргэхэ, хонин бүриһөө 4 килограмм эрхим шанартай нооһо хайшалха уялга абаад, хонишон Бүтэд-Ханда Бальчинова урма зоригтойгоор хүдэлжэ байна.

Ц. ДОРЖИЕВ,
манай корр.

Сэлэнгэ.

ХЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРЭХЭ

Бэшүүрэй совхозой хонишод малайнгаа үбэлжэлгын ябаса тухай, мүн түл абалгые эмхитэйгээр угтажа, абаһан хурьгадаа гарзагүйгөөр харууһалха тушаа зүбшэн хөөрэлдэбэ. Үбэлэй үе саг урда урданайхиһаа шэмэрүүн хүйтэн байбашье, үбһэ тэжээл болон дулаан байраар һайн хангагдаһан тула мал тобир тарган ондо орожо байна. Хурьгад гаража эхилээ. Энэ хирэдэ совхозой хонишод түрүүшын мянгаад шахуу хурьгадые абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлнэ.

Тус совхозой хонишод ниитэ дээрээ 100 эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 3 килограмм нооһо абаха гэһэн социалис уялгануудые баталан абаа. Тиихэдэ түрүүшүүл 100-һаа 100 хурьга абахаар үгэеэ үгэбэд. Жэшээлхэдэ, Дабаатын бригадын бэрхэ хонишон Алексей Батуев, Баруун-Амгалантын Николай Цырендоржиев, Гутайн бригадын эрхим хонишон Цүрбэ Цыбикөөгэшнэд иимэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан байна. Эдэ хонишод мүнөө нилээд олон хурьгадые абаад, хоролтогүйгөөр харууһалжа байха юм.

Совхозоймнай хонишод Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишодой хандалгатай танилсаба. Тиигээд тэдэнэрэй уряае һайшаан дэмжэжэ, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, иимэ шэнэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаба. Хонишоднай хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл байха.

Н. ГОРБАТЮК,
совхозой парткомой секретарь.

Бэшүүрэй аймаг.

ХУРЬГАД ОЛОШОРНО

Эгээл мүнөө үедэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хонидой түл түлэг дундаа абтажа байна. Жэшээлхэдэ, Шарза гэжэ газарта ажалладаг хонишон Жалсан Раднаевич Патархеевэй отарада 100 гаран хурьгад абтанхай. Нүхэр Патархеевэй бүлэ арба гаран жэл соо хонин ажалда хүдэлнэ. Хурьга абалгадаа һайн бэлэдхэлтэй ороһон юм. Байрань дулаан, һаруул, хуурай.

Зэргэдэ үбэлжэжэ байһан хонишон, КПСС-эй райкомой гэшүүн Намжал Лопсановна Базарова артелиин эгээл үнинэй, дүй дүршэлтэй малшадай нэгэн болоно. Нёдондо хурьган бүхэнэй шэгнүүрые 25-27 килограмм хүргэжэ, эхэһээнь таһалаад тушааһан юм. Мүнөө хонидынь хурьгалжа эхилбэ. 100 гаран түл абтанхай.

Эдэ хоёр хонишодой абаһан хурьгадынь яһала тобир сула, үбшэ хабшагүй һайнаар томо болгогдожо байна. Тэдэнь бага зэргэ үбһэ, минеральна тэжээл шэмхэлжэ эхилээ. Гадна хурьгадай эхэнүүдтэ нэмэлтэ тэжээл үгтэнэ. Тиихэдэл тэдэнь хурьгадаа һайса салхаана бшуу.

— Үбһэ тэжээлнай мүнөө жэлдэ элбэг. Бухы отара, гүүртэнүүдээр хүсэд зөөглэнхэй, — гээд отделениие эрхилэгшэ Намжима Содномович Базаров хөөрэнэ.

Шэнэ түл абалгада Орлигһоо, ВЛКСМ-эй райкомой үүсхэлээр эльгээгдэһэн залуушуул туһалалсана. Жэшээлхэдэ, хонишон Н. Л. Базаровагайда ВЛКСМ-эй райкомой хүдэлмэрилэгшэ Сэбэг Гунгаева, Ж. Р. Патархеевтэ аймагай Соведэй гүйсэдкомой таһагые даагша Санжа Мунконов туһалалсана.

— Залуушуул яһала оролдосотой һайнаар ажаллана, — гээд нүхэр Базарова намда хэлээ һэн.

Ажахын бэшэшье хонишод хурьгадые олоор абажа байнхай.

В. ГАЛСАНОВ.

Ахын аймаг.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ АБАҺАН УЯЛГА

Механизатор, илангаяа хүдөөгэй механизатор гэжэ мэргэжэлтэй хүн урдань үгы байгаа бшуу. Энэ хадаа Совет үедэ, колхозно байгуулалтын һалбаран мандаха үедэ урган гараһан шэнэ мэргэжэлтэ гээшэ. Манай республика дотор хүдөөгэй механизаторнууд туйлай ехэ юумэ хээ, хэнэшье, хэхэшье байһаниинь лабтай. Орооһо таряанайшье, үбһэ ногоонойшье, овощ, хартаабхыншье баян ургаса абаха гээшэ механизаторай ажал хүдэлмэриһөө бүрин шахуу дулдыдана. Баһа мал ажалай продукци — мяха, һү, нооһо элбэг дэлбэгээр абаха гээшэ механизаторай оролдолгоһоо болоно бшуу. Яахадааб гэхэдэ, малай тэжээл механизаторай гарта ха юм.

Манайда хүдөөгэй механизаторнуудай тоо жэлһээ жэл бүхэндэ улам бүри ургажа байна. 1969 ондо республикымнай колхоз, совхозуудай поли дээрэ 6500 шахуу трактор, таряа хуряаха 3000 комбайн, хүдөө ажахын хэдэн арбаад мянган бусад машина зэмсэгүүд, 10 гара мянган электромоторнууд хүдэлхөөр хүлеэгдэнэ. Иимэ олон трактор, комбайн болон машинануудые имагтал механизаторнууд жолоодон ябуулна, хүдэлгэнэ ха юм. Газар хахалха, таряа хаяха, зуруудхоорондын элдүүрилгэ хэхэ, буртаг үбһэ үрмэдэһэнһөө полиие сэбэрлэхэ, орооһо таряа хуряаха, сэбэрлэхэ гэхэ мэтын элдэб янзын хүдэлмэри оньһон аргаар, техникын хүсөөр, механизаторай гараар бүтээгдэдэг болоһондонь урмашамаар.

Механизаторнуудай шэн габьяата ажал хүдэлмэриин ашаар республика дотор орооһо таряанай, үбһэ ногооной, овощ, хартаабхын ургаса жэл бүри найдамтайгаар дээшэлжэ байна. Нёдондо жэлдэ гектар бүриһөө 10,4 центнер орооһо таряан ургуулагдажа абтаа. Тэдэнэй ашаар гүрэндэ орооһо таряа худалдаха түсэбөө республикамнай амжалтатайгаар үлүүлэн дүүргээ. Тэрэшэлэн колхоз, совхозуудай түсэбһөө үлүүлэн 10,6 мянган тонно хартаабха худалдаа. 1968 ондо бүдүүн тэжээл бэлдэлгэ 17 процентээр, тэрэ тоодо сабшалангай үбһэ хуряалга 46 процентээр, шэмэтэ тэжээл — 17 процентээр ехэ болоһон байна. Эндэ механизаторнуудай үүргэ тон ехэ.

Саашадаа механизаторнуудай урда бүри ехэ зорилго табигдана. Энэ зорилгоёо хараада абажа, КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэйнь түүхэтэ сайе нэрэтэйгээр угтахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ шиидээд, республикын механизаторнууд шэнэ уялгануудые абаба.

Табан жэлэй эсэстэ республикын колхоз, совхозуудай 680—700 мянган тонно орооһо таряа ургуулжа абахыень, һүүлэй табан жэлнүүдэй туршада ургуулжа абаһан дунда зэргын ургасатай сасуулжа үзэбэл, ойрын жэлнүүдтэ орооһо таряанай ургаса гектар бүриһөө 4-5 центнерээр, тэрэ тоодо уһалууриин газарай гектар бүриһөө 8—10 центнерээр, силосэй ургамалнуудайхиие 60—70 центнерээр, тэжээлэй корнеплод — 150—160 центнерээр, овощ — 60—65 центнерээр, хартаабха — 50—60 центнерээр ехэ болгохыень туйлаха гэжэ механизаторнууд уялга абаба. Энэ хадаа бага бэшэ уялга гээшэ. Энээниие туйлахын тула үнэн зүрхэнһөө оролдохо, эдэбхи үүсхэл гаргаха шухала.

Теэд сэхыень хэлэхэдэ, олохон ажахынууд орооһо таряанайшье, үбһэ ногоонойшье, овощ, хартаабхыншье ургаса багаар абана. Энэ хэрэгтэ ехэ дутуу дунданууд тохёолдоно. Энэ талаар адлирхуу эрхэ нүхэсэлтэй хоёр аймагай ажахынуудай ямар байдалтай байһыень хараад үзэе.

Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай колхоз болон совхозууд 1961—1964 онуудта гектар бүриһөө миил 7,1 центнер орооһо таряа ургуулжа абаһан аад, харин 1965—1968 онуудта гектарай 10,4 центнер хуряажа абаа. Энэ үе соо гектар бүриһөө орооһо таряанайнь ургаса 46 процентээр ехэ болоһон байна. Тиихэдэнь аб адли шахуу эрхэ байдалтай Загарайн аймагай ажахынуудта дурсагдагша үе соо гектар бүриһөө орооһо таряанайнь ургаса миил 0,3 центнерээр дээшэлһэн байха юм. Тэрэшэлэн алишье талаараа адлирхуу эрхэ байдалтай Бэшүүрэй ба Мухар-Шэбэрэй аймагуудай ажахынуудые хаража үзэбэл, газар таряалан хүгжөөлгөөр Бэшүүрэй аймагай ажахынууд Мухар-Шэбэрэй аймагайхиһаа гээгдэжэ ябана. Иимэрхүү ушарнуудые тоолохо болоо һаа олон бии.

Иимэ ушарнууд юун дээрэһээ тохёолдоноб гэхэдэ, газар таряалан хүгжөөлгэдэ түрүү арга метод, дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэгдэнэгүй. Түбхын түрүүндэ, газар муугаар элдүүрилэгдэнэ, шанар муутай, сортовой бэшэ үрэһэ хүрэнгэ таригдана, минеральна болон бусад шухала үтэгжүүлгэ һайнаар хэгдэнэгүй, уһалууриин газар олохон ушарта уһалагдангүй үлэшэнэ. Эдэ бухы дутуу дунданууды дары усадхажа, хүдөө ажахын алибаа ургамалнуудай ургасые эрид дээшэлүүлхээр саг ерээ. Эндэ механизаторнуудһаа гадна, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, инженер-механигууд болон агрономуудай үүргын тон ехэ байһыень тэрэшэлэн тэмдэглэмээр.

Трактор, комбайн болон хүдөө ажахын али бухы машинануудые зүбөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, саг соонь хайхарамжатайгаар заһабарилжа байха, дэмы газарта трактораар иишэ тиишээ гүйлгэхэгүй, үлүү гаргаша хэхэгүй гэжэ ехэ эрилтэ табигдана. Энэ хадаа тон олонхи ушарта имагтал механизаторнуудһаа дулдыдаха хэрэг.

Хүдөө ажахын техникэ зэмсэг хабарай тарилгада һайнаар, саг болзор соонь бэлдэхэ талаар Кабанскын аймагай Шергинскэ совхозой механизаторнууд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд үүсхэл гаргаад, механизаторнуудай дунда социалис мүрысөөнэй эхилһэниинь мэдээжэ.

Абаһан уялгаяа дүүргэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэ! — мүнөө асуудал иимээр лэ табигдана. 1969 ондо абаһан социалис уялгаяа хэлбэришэгүйгөөр дүүргэжэ, шэнэ амжалта туйлахыень, хүдөө ажахые эрид түргэн хүгжөөлгэдэ өөһэдынгөө хубитые оруулхыень республикын механизаторнуудта юрөөл табия!

Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи гүүртын һаалишан Дари Цыденовна Ленхобоева үнэн зүрхэнһөө хүдэлдэг. Тэрэ олон жэл соо һаалишанаар хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болоо.

Дари Цыденовна жэлһээ жэлдэ һү ехээр һаажа, социалис мүрысөөндэ хабаадалсадаг. Һаалишан зунай дүрбэн һара соо үнеэн бүриһөө 1255 литр һү һаажа, түрүү һуурида гараа. Үбэлжэлгын долоон һара соо тэрэ үнеэн бүриһөө 1250 килограммһаа бага бэшэ һү һааха гэжэ шиидэнхэй.

Дари Цыденовна һү һаалгаар колхозой чемпион алдартай боложо, ВДНХ-да ошохо путёвкоор шагнагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Ц. Ленхобоева.

К. ГАБАЕВАЙ фото.

ЛАОСТО США-гай ЗҮГҺӨӨ ХЭГДЭДЭГ ЭЭЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙ ЯБУУЛГЫЕ БОЛЮУЛХА

Лаос тушаа 1962 оной Женевэдэхи зүблөөнэй совет талаһаа түрүүлэгшэ, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын

МЭДҮҮЛГЭ

Лаосой дотоодын хэрэгүүдтэ Америкын Холбоото Штадуудай бүри ехээр хамааралсадаг болоһо байһые Лаостохи байдалда анхаралаа табижа байһан, 1962 оной Женевэдэхи зүблөөнэй совет талын түрүүлэгшэ һанаагаа зобонгёор тэмдэглэнэ.

1962 оной Женевскэ зүблөөндэ хабаадагша США хадаа Лаосой бэеэ даанхай байдалые, нэгэдэлые болон бэеэ абанги байлгые хүндэлхэ, тэрэнэй хэрэгүүдтэ хамааралсалгаһаа бэеэ бариха гэһэн уялга бэедээ даажа абаһан байгаа. Гэбэшье үнэндөө Холбоото Штадууд Лаосые Индохитадта өөрынгөө эээрхэг түримхэй ябуулга хэхэ плацдармнуудай нэгэн болгохо зорилгоор Женевэдэхи хэлсээнүүдые сахихагүй замда ороһоор үнинэй.

Лаосой гол политическэ хүсэнүүдэй харилсаа холбоо һэргээнгүйгөөр энэ ороной нэгэдэл хангаха аргагүй. Харин США энэ харилсаа холбоо һэргээлгэдэ һаад ушаруулан, доторой арсалдаа хёмороо һужэрөөнэ, Лаосой патриотическа хүсэнүүдтэ эсэргүү сэрэгэй ябуулгануудые һүүлэй жэлнүүдтэ сэхээр хэнэ. Холбоото Штадуудай зүгһөө Лаосто имагтал сэрэгэй хүнүүдые эльгээлгэ, буу зэбсэг үгэлгэ, сэрэгэй түхеэрэлгэнүүдые барилга ба бусад иимэрхүү хэмжээнүүдые абалга тухай эндэ хэлэгдэнэ бэшэ. Эдэ бүгэдэшье Женевэдэхи хэлсээнүүдэй мэдээжэ дүримүүдые бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал болоно бшуу. Харин Холбоото Штадууд улам хэтэрээ: интервентнүүд ороной түсхай районуудта агаарһаа добтолдог, эдэ районуудай энгэй һуурин газарнуудые буудадаг, сэрэгэй элдэб хэрэгсэлнүүдые, тэрэ тоодо хорото бодосуудые хэрэглэн, һүйдхэл хэдэг болонхой.

Лаосто һүүлэй үедэ США-гай авиациин бүри эрид шангга ябуулганууды хэдэг болоһониинь илангаяа ехээр һанаа зобоно. Нео Лао Хак Сат партиин (Лаосой патриотическа фронт) хиналта доро байһан районуудта добтолхын тулада мүнөөнэй дайшалхы самолёдууд, тэрэ тоодо Б-52 гэжэ томо бомбардировщигууд хэрэглэгдэнэ. США-гай агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй самолёдууд һүүлэй үедэ дундаа зэргээр үдэр бүхэндэ 200 гаран ниидэлгэнүүдые хэнэ.

1962 оной Женевэдэхи хэлсээнүүдые дүүргэхэ талаар Лаосой национальна комиссиин гэшүүн, Нео Лао Хак Сат партиин генеральна секретарь Фуми Вонгвичит гэгшын 1968 оной ноябриин 18-да, ноябриин 28-да, декабриин 30-да хоёр түрүүлэгшэнэртэ (СССР ба Англи) эльгээһэн хандалгануудта Женевэдэхи зүблөөнэй совет талын түрүүлэгшэ анхарал хандуулһан байна. Лаосто США-гай хэдэг бомбодолгонуудай, буудалгануудай, бусад эээрхэг түримхэй ябуулгануудай шангадажа байһан тухай, эдэ ябуулгануудһаа уламжалан, энгэй хүн зондо үхэл, хохидолой тохёолдуулагдадаг тухай олон тоото тодорхой мэдээнүүд эдэ хандалганууд, мүн бусад хэдэ хэдэн документнүүд соо дурдагдаһан байна. Лаосой патриотическа хүсэнүүд американ сэрэгэйхидэй зэрлиг муухай ябуулганууды буруушааха зуураа, оронойнь дотоодын хэрэгүүдтэ США-гай хамааралсалгые болюулха эрилтэ хэнэ.

Вьетнамда политическэ гуримшуулга хэхэ тушаа хэлсээн тухай мүнөө үгээ ойлголсолго туйлагдаа. Энээнтэй сэрэгэй ябуулгануудые зогсоохо, эндэхи бухы районой политическэ оршон байдалые һайжаруулха найдабариие дэлхэйн арадууд холбодог байна. Иимэ үедэ Лаосто США-гай хэжэ байһан интервенциие үргэдхэлгэ Парижда хэлсээ хэхэдэ таарамжатай оршон байдал бии болгохогүйһөө гадна, Вьетнамда США-гай хэжэ байһан дайн байлдаанай гал түймэрые тэрээнтэй хүршэ орондо дэлгэрүүлхэ аюул тохёолдуулна.

Лаосто США-гай хэжэ байһан интервенциие Женевэдэхи зүблөөнэй совет талаһаа түрүүлэгшэ эрид шууд буруушаана. Энэ интервенци Лаосой бэеэ абанги байлгые сахялгүй ябадал болохоһоо гадна, эб найрамдалай хэрэгтэ угаа ехэ аюултай. Женевэдэхи хэлсээнүүдые наринаар, шууд сэхээр дүүргэхэ замда дахяад орохыень США-гай правительствые совет талаһаа түрүүлэгшэ уряалаа. Энэ хадаа хүби заяагаа өөһэдөө шиидхэхэ ёһотой орон бүхэнэй арадай хуулита эрхые хүндэлхэ ябадалда үндэһэлэн, энэ районой политическэ гуримшуулга түргэнөөр хэхэ хэрэгтэ туһалхэ байгаа.

(ТАСС).

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

...алшадай депутадуудай городской Соведые һунгаха Улаан-...н городской һунгуулиин округой комиссиие баталха тухай

...Буряадай АССР-эй аймагуудай, ...удай, городуудтахи районой, ..., сомоной ба поселогуудай ...адай депутадуудай Соведүүдые ...а дүримэй» 34-дэхи, 35-дахи ...уудай үндэһөөр, городой ...адай депутадуудай Соведые ... һунгуулиин Улаан-Үдын ...ской комиссиие ниитын эмхи-... ажалшадай бүлгэмүүдэй ни-...элэгшэдһөө бүридүүлэн батал-...

...һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ ... Иван Степанович — прибор...ын заводой хүдэлмэришэд, ...ерно-техническэ хүдэлмэрилэг... ба алба хаагшадһаа;

...һунгуулиин комиссиин түрүүлэг... ...орлогшо Пахунова Мария Ива... ...-авиационно заводой таһагай ...ана организациһаа;

...һунгуулиин комиссиин секретарь Ангапов Семен Васильевич — городой коммунис организациһаа.

Һунгуулиин комиссиин гэшүүд:

Антимонов Михаил Петрович — технологическа институдай багшанар, хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадһаа;

Бельдуева Раиса Даниловна — № 1 городской больницын медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ;

Грудинин Николай Иванович — «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадһаа;

Замьянов Даша Дымбрылович — ...эй заводой коммунис эхин организациһаа;

Иванов Семен Савельевич — № 7 барилгын-монтажна управлениин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадһаа;

Истомина Тамара Ивановна — нооһо угаадаг фабрикын сортировочно цехэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадһаа;

Лаптева Матрена Венедиктовна — Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой электромашина цехэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадһаа;

Лыгденова Вера Дашиевна — Ленинэй орденто оперо ба балетэй театрай коллективһээ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй байшан.
1969 оной январиин 28.

БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ 1968 ондо ХҮГЖӨ[...]

БУРЯАДАЙ АССР-эй СТАТИСТИЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИИН МЭДЭЭСЭЛ

1968 ондо—табан жэлэй гурбадахи жэлдэ Буряадай АССР-эй экономико саашадаа хүгжэһэн, ажалшадай ажана байдал улам дэбжэһэн, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын, табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрһэн байна.

Буряадай АССР-эй арадай ажахын элдэб һалбаринуудай ургалтын темпнүүд удаадахи мэдээнүүдһээ харагдана:

	1967 онойхитой жэшэбэл процентээр
Бүхы промышленностиин продукци	111
Хүдөө ажахын продукци	100,4
Гол фонднуудай ашаглалгада үгтэһэниинь—бүхыдөө	79
тэрэ тоодо гүрэнһөө сэхэ табигдаһан мүнгэ зөөреэр	78
Капитальна һомололго (колхозуудгүйгөөр)—бүхыдөө	104
тэрэ тоодо гүрэнһөө сэхэ табигдаһан ашаглалгада үгтэһэн гэр байрын талмай бүхыдөө	90
Хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай юрэнхы тоо бүхыдөө	104
Ажалай бүтээсэ:	
промышленностьда	108
барилгада	103
Олзо (сасуулагдамал сэнгээр 11 һарын турша соо, (хүдөө ажахын эмхинүүдые оруулангүйгөөр)	126
Арадай ажахыдахи салин хүлһэнэй фонд	113
Бутархай жэжэ наймаан	109
Хүн зониие ажаһуудалай талаар хангаха хүдэлмэриин хэмжээн	116
Һургуулинуудта, бүхэли үдэртөө байха классуудта һурагшадай тоо	116
Дээдэ ба тусхай дунда һургуулинуудай студентнүүдэй тоо	105

Газар тарялангай продукциин бүхы хэмжээн 7 процентээр ехэ болобо. Зүгөөр мал ажалай бүхы продукци үбэлжэлгын дутагдалтай үнгэрһэн дээрэһээ урдынхиһаа 3 процентээр доошоо оробо.

Республикын промышленность 1968 ондо продукци үйлэдбэрилхэ ба худалдаха жэлэйнгээ түсэб амжалтатай дүүргээ. Буряадай харгы замай управлениин автомобильна транспорт ашаа шэрэхэ түсэбөө, худалдаа наймаанай эмхинүүд бутархай жэжэ наймаанай түсэбөө дүүргээ. Хүдөө ажахын али бүхы продуктнуудые худалдажа абаха гүрэнэй түсэб дүүргэгдээ.

Тус тус һалбаринуудай түсэбөө яажа дүүргэһэн тухайнь тоо мэдээнүүд доро харуулагдана.

Промышленностиин һалбаринуудай продукцяа ямараар худалдаһаниинь нимэ тоо, мэдээнүүд дээрэһээ харагдана.

	1968 оной түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1968 оной валовой продукциие 1967 онойхитой сасуулбал (проц.)
Хара металлурги	104	113
Үнгэтэ металлурги	103	109
Түлишын промышленность	100,5	104
Электроэнерги ба халуунай энерги үйлэдбэрилгэ	105	102
Машина бүтээлгэ ба металл болбосоруулга	103	113
Модоной ба модо болбосоруулгын промышленность бүхыдөө	101	106
тэрэ тоодо:		
Модо ашаглалга	101	106
Модо болбосоруулдаг промышленность	101	107
Барилгын материалнуудай промышленность	103	109
Шэлэй промышленность	103	127
Хүнгэн промышленность	93	128
Эдеэ хоолой промышленность бүхыдөө	101	99,2
тэрэ тоодо:		
Загаһанай	124	99,8
Мяханай	100	95

Шухала шухала түхэлэй промышленна продукци гаргаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Жэлэй түсэбһөө гадуур 17 мянган тонно шулуу нүүрһэн малтагдаа, 100 гаран киловатт хүсэтэй переменнэ тогой 26 электродвигатель, 491 мянган түхэригэй приборнууд, оньһожоруулгын хэрэгсэлнүүд ба тэдээнэй запасной частьнууд, 108 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл, 38 мянган дүрбэлжэн метр ноһон бүд, 792 мянган условно баанха консервэ, 265 тонно малай тоһо, хубсаһа угаалгын мянга гаран машина болон бусад продукци гаргагдаһан байна.

1968 ондо продукци гаргалга удаадахи мэдээнүүдһээ харагдана:

	1968 ондо бүтээгдэһэниинь	1968 ониие 1967 онтой сасуулбал процентээр
Нүүрһэн—миллион тонноор	1,3	104
Автомобильна кранууд—хэһэгээр	591	104
Барилгын модо шэрэлгэ (колхозуудай шэрэһые оруулангүй)—миллион кубометрээр	4,3	103
Хюрөөдэһэн модо (колхозуудай хюрөөдэһые оруулангүй)—мянган кубометрээр	1120	106
Хирпиисэ (колхозуудай сохиһые оруулангүй)—миллион хэһэгээр	70,6	104
Шифер—миллион хэһэг условно плиткээр	164,2	104
Хабсаргагдаһан түмэр-бетон конструкцинууд ба детальнууд—мянган кубометрээр	121,6	101
Сонхын шэл—миллион дүрбэлжэн метрээр	14,9	121
Ноһон бүд—мянган дүрбэлжэн метрээр	3034	99,9
Трикотаж дотор хубсаһан—мянган хэһэгээр	2370	92
Трикотаж гадар хубсаһан—мянган хэһэгээр	1092	108
Һээеы гутал—мянган паараар	249	92
Мебель (түмэр оронуудые оруулангүй)—миллион түхэригөөр	7,0	107
Түмэр оро—мянган хэһэгээр	102	98
Мяхан (гүрэнэй нөөсэһөө)—мянган тонноор	35,2	95
Колбаса—мянган тонноор	11,3	102
Загаһа барилга—мянган тонноор	4,8	106
Малай тоһон (гүрэнэй нөөсэһөө)—мянган тонноор	3,5	91
Үдхэн һүнэй продукци—һүндэ оруулжа тоолоходо—(гүрэнэй нөөсэһөө)—мянган тонноор	36,1	113
Элдэб түхэлэй консервэ—миллион хэһэг условно баанхаар	42,1	101
Хилээмэн ба хилээмэн булкын зүйлнүүд—мянган тонноор	61,9	104
Макаронно зүйлнүүд—мянган тонноор	3,2	101
Кондитерска зүйлнүүд—мянган тонноор	6,3	117
Хубсаһа угаадаг машинанууд—мянган хэһэгээр	166	112

1. ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Худалдаһан продукциин талаар 1968 онойнгоо түсэбые республикын промышленность 102 процент дүүргэбэ, тэрэ тоодо: союзна мэдэлтэй промышленность 102 процент, республиканска мэдэлтэй промышленность 101 процент, Буряадай АССР-эй управленинүүд ба министерствэнүүдэй промышленность 104 процент.

Урдахи жэлтэй сасуулбал, промышленна үйлэдбэри 11 процентээр дээшээ гараба.

Промышленна продукциин юрэнхы хэмжээнһээ культурно-ажаһуудалай эд бараа, гэрэй хэрэгсэл үйлэдбэрилгэ 12 процентээр ехэ болоһон байна.

1968 оной түсэбөөр хараалагдаһанда орбол, 15 миллион түхэригөөр үлүү промышленна продукци худалдагдаба.

Түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда промышленна предприятинуудые дамжуулан оруулха ажал 1968 ондо үргэлжэлбэ. 1969 оной январиин 1-нэй мэдээгээр промышленна 76 предприяти шэнэ гуримда оробо. Тэдэнэй хубида бүхы промышленна продукциин 68 процентнь, олзын 88 процентнь хүртэнэ.

Шэнэ эрхэ байдалда хүдэлһэн предприятинууд продукцияа худалдаха талаар 1968 онойнгоо дээшэлүүлэгдэһэн түсэбые 102 процентээр дүүргэбэ.

1968 ондо тус тус предприятинууд, нэгэдэлнүүд ба министерствэнүүдэй продукци худалдаха түсэбөө ямараар дүүргэһэниинь, үйлэдбэри хүгжөөхэ темпнүүдэйнь ямар байһаниинь доро дурсагдаһан тоо мэдээнүүд дээрэһээ харагдана:

	1968 оной түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1968 онойхиие 1967 онойхитой сасуулһан проц.
БҮХЫ РЕСПУБЛИКА ДОТОР	102	111
тэрэ тоодо:		
Союзна мэдэлэй предприятинууд	102	113
«Электромашина» завод	102	113
«Теплоприбор» завод	105	109
Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын завод	105	120
Түмэр-бетон конструкцинуудай Таловска завод	107	113
«Бурятэнергын» районно управлени	105	102
Галуута-Нуурай шахтоуправлени	100,5	104
«Татарский Ключ» гэжэ карьер	104	113
«Забайкаллес» комбинат	103	102
Элхиин авто-заһабарилгын завод	100,1	139
Тимлюгэй цементын завод	107	112
Тимлюгэй асбоцементнэ зүйлнүүдэй завод	101,1	103
«Буржелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл	103	111
Республиканска мэдэлэй предприятинууд	101	113
Улаан-Үдын шэлэй завод	100,2	127
Улаан-Үдын мяха-консервын комбинат	100	95
Улаан-Үдын ликеро-архиин завод	104	121
Улаан-Үдын спиртын завод	105	98
Һү бэлэдхэлэй ба һүнэй промышленностиин Буряадай республикын үйлэдбэриин управлени	101	100,7
Буряадай загаһанай промышленностиин трест	128	105
Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрика	102	117
Улаан-Үдын ноһо угаадаг фабрика	100,2	135
Шэнэ-Бэрээнэй механическа завод	105	112
Сэлэн-Дүүмын заһабарилгын-механическа завод	106	108
Улаан-Үдын мелькомбинат	100,0	103
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хэблэлэй управлени	110	105
«Бурятцелинстрой» трестын үйлэдбэриин предприятинуудай комбинат	115	106
«Россельхозтехника» гэжэ нэгэдэл	102	111
Республиканска мэдэлэй промышленностьһаа—Буряадай АССР-эй министерствэнүүд ба управленинүүдэй мэдэлэй промышленность	104	109
Нютагай промышленностиин министерство	107	111
тэрэ тоодо:		
Металлическа зүйлнүүдэй Кировэй нэрэмжэтэ завод	102	98
Улаан-Үдын һээеы гуталай фабрика	100,9	107
Хяагтын ээрэлгын-трикотажна фабрика	107	97
Сүхын арһанай завод	103	99
Улаан-Үдын оёдолой фабрика	110	113
Галуута-Нуурай оёдолой фабрика	109	136
Улад зониие ажаһуудалай талаар хангалгын министерство	101	103
Эдеэ хоолой промышленностиин министерство	106	110
Ой модоной ажахын министерство	137	177
Түлишын промышленностиин управлени	100,8	108
Барилгын материалнуудай промышленностиин управлени	89	100,3
тэрэ тоодо:		
Барилгын материалнуудай Татауровска комбинат	79	95
Улаан-Үдын хирпиисын завод	98	104

Продукци худалдаха түсэбөө республика бүхыдөө үлүүлэн дүүргэбэшье, промышленна 22 предприяти даалгабаряа дүүргээгүй, 5 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө багаар худалдаба.

Улаан-Үдэ городой ба республикын районуудай промышленностиин продукцияа худалдаха түсэбөө дүүргэһэниинь нимэ байна:

	1968 оной түсэбэй дүүргэлтэ проц.	1968 оной валовой продукциие 1967 онойхитой сасуулбал проц.
Улаан-Үдэ город	101	112
тэрэ тоодо:		
Советскэ район	105	119
Железнодорожно район	103	108
Октябрьска район	100,4	114

АЙМАГУУД

Баунтын	107	111
Баргажанай	105	124
Бэшүүрэй	99,0	99
Зэдын	105	97
Яруунын	100,1	93
Загарайн	104	105
Захааминай	106	103
Кабанскын	104	111
Хэжэнгын	91	97
Хяагтын	100,9	108
Мухар-Шэбэрэй	100,0	103
Прибайкальскиин	100,5	110
Ахын	111	77
Хойто Байгалай	130	83
Сэлэнгын	105	110
Түнхэнэй	107	112
Хориин	98	109
Улаан-Үдын (хүдөөгэй)	106	114

Зарим предприятинууд продукци гаргаха түсэбөө бүхы дээрэнь дүүргэһэн болобошье, продукци нэрэ нэрээрнь гаргаха түсэбөө дүүргээгүй.

Хүн бүхэнэй ажалай бүтээсын түсэб республикын промышленностьда 103 процент, тэрэ тоодо союзна мэдэлэй промышленностьда—103, республиканска мэдэлэй промышленностьда—103 процент, тэрэ тоодо Буряадай АССР-эй министерствэнүүд ба управленинүүдэй промышленностьда 105 процент дүүргэгдээ.

Промышленна зарим предприятинууд ажалай бүтээсээр түсэбөө дүүргээгүй. Тэдэнэй тоодо Шэнэ Бэрээнэй механическа завод, Каменскын хилээмэнэй завод, Бэшүүрэй, Хэжэнгын промкомбинадууд, Хяагтын ээрэлгын-трикотажна фабрика оролсоно.

Промышленна үйлэдбэриин ажалшадай тоогой түсэб 1968 ондо бүхы республика дотор 98 процент, тэрэ тоодо союзна мэдэлэй промышленностьда—98 процент, республиканска мэдэлэй промышленностьда—98 процент, Буряадай АССР-эй министерствэнүүд ба управленинүүдэй промышленностьда 98 процент дүүргэгдээ.

Зарим предприятинууд (мяха-консервын комбинат, «Теплоприбор» завод, спиртын завод, Сэлэн-Дүүмын заһабарилгын-механическа завод) 1968 оной январь-ноябриһарануудта ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлһанһээ үлүүгээр салин хүлһэ түлэжэрхиһэн байна.

Бүхы товарна продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха түсэб 1968 оной январь-ноябрь һарануудта дүүргэгдээ. Гурба миллион шахуу түхэригэй мүнгэ зөөри алмагдаа.

Гэбэшье зарим предприятинууд гаргаһан бүхы товарна продукциингаа өөрынь үнэ сэн хямдаруулха түсэбөө дүүргээгүй, мүнгэ зөөри үлүү гаргашалба.

2. ХҮДӨӨ АЖАХЫ

КПСС-эй ЦК-гай 1965 оной мартын, 1966 оной майн ба 1967 оной октябриин Пленумүүдэй шиидхэбэриин ёһоор, хүдөө ажахыда баелүүлэгдэжэ байгаа хэмжээ ябуулганууд һайн үрэ дүнгүүдые харуулна. Хүдөөгэй ажалшад газарайнгаа үрэжэл һайжаруулха ба хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ талаар, тэжээлэй бата бэхи бааза байгуулха, малай һүбайралга хороохо ба залуу малай үхэл үсөөрүүлхэ, мал ба шубуудай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ ажал хүдэлмэреэ саашань үргэлжэлүүлһэн байна.

Республикын совхозууд ба колхозууд горитой бэрхэшээлнүүдые ба урдахи үбэлжэлгын хойшолонгуудые дабажа гараад, 1968 ондо бүхы дээрээ хүдөө ажахын үйлэдбэриин хэмжээе зарим тэдысэ дээшэлүүлһэн байна.

Хүдөө ажахын ургамалнуудай тарилга (тэдэниие хэрэглэдэг тогтомол заншалые хараада абабал) 1968 ондо нимэ байба:

	Бүхы түхэлэй ажахынуудта		Тэрэ тоодо совхозууд (мал шахалгые оруулангүй) ба колхозуудта	
	мянган гектараар	1968 онойхиие 1967 онойхитой сасуулбал (проц.)	Мянган гектараар	1967 онойхиие 1968 онойхитой сасуулбал (проц.)
Бүхы тарилгын талмай	787,3	99,7	738,0	99,8
тэрэ тоодо:				
Ороохото ургамалнууд	528,0	105	511	105
Тэрээнһээ:				
шэниисэ	352,9	102	343,5	102
обёос	123,3	139	117,5	141
ешмээн	17,9	58	16,6	58
хара тариан	13,5	83	12,5	86
гэршүүхэ	5,5	85	5,3	85
горох	14,9	82	14,6	83
техническэ ургамалнууд	0,1	4	0,1	4
хартаабха	24,9	99,0	9,2	96
овощ	2,33	98	1,43	99,2
тэжээлэй ургамалнууд	231,9	91	217,2	91
Тэрээнһээ:				
тэжээлэй корнеплод ба малай тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ саахарай свекло	3,6	2,2 дахин	3,3	2,2 дахин
силостэ хэрэглэгдэхэ тарилга (кукуруза оруулалсан)	85,9	92	81,2	92
тэрэ тоодо:				
эшэ набшаһыень абахын тулада таригдаһан кукуруза	48,7	83	46,2	88
таримал ногоонууд (зеленко оруулалсан)	124,4	89	132,7	89
тэрэ тоодо:				
олон жэлэй ногоонууд	16,7	114	16,2	114

Ургаса багатай ургамалнуудай—ешмээнэй, горохой, хара тариянай, кукурузын тарилга бага зэргээр хорооһоной, фабрична саахарай свекло тарихаяа болиһоной, тусхай зорилготой ороохото культурануудай тарилга ашаглаха хэрэг һайжаруулһанай ашаар республика доторнай 1967 онтой сасуулбал, обёос 35 мянга шахуу гектарта, шэниисэ—8 мянган гектарта, тэжээлэй корнеплодууд (илангаяа куузику)—2 мянган гектарта, олон жэлэй ногоо 2 мянган гектарта ехээр тарилга хэгдэбэ.

Үнгэрэгшэ жэл тарилгын талмайнууд 56 процентдэ—ороохото ургамалнууд, 9 процентдэ—пропашной ургамалнууд, 19 процентдэ—ногоонууд (зеленко оруулалсан) таригдаһан, 16 процентдэнь сэбэр паар хахалагдаһан байба.

Севообородуудые бии болгожо нэбтэрүүлхэ ажал үргэлжэлбэ. Жэлэй һүүл багта 106 совхозууд ба колхозууд (82 процент) севооборотой болоһон байба. Тэрэ севооборудууд таряанайнь газарай 697 мянган гектар гэхэ гү, али 73 процентнь багтажа ороһон байна. 59 ажахынуудта севооборудууд бултандань гү, али заримандань хамта дээрээ 312 мянган гектарта нэбтэрүүлэгдэһэн, тэрэ тоодо 24 ажахынуудта бүрин түгэсөөр нэбтэрүүлэгдэһэн байна. Хүдөө ажахын ургамалнуудай гурбанай нэгэ хубинь бодото дээрээ нэбтэрүүлэгдэһэн севооборудуудай полинуудта таригдаба.

Газарай хүрьһэнэй муудалгатай тэмсэхэ, сабшалан ба бэлшээри һайжаруулха ажал хүдэлмэри урда урда жэлэйхидэ орбол нилээд ехээр колхозууд ба совхозуудта хэгдэбэ. Үнгэрэгшэ жэл 5 мянган гектар таряанай газар хүрьһыень урбуулангүйгөөр элдүүрилэгдэбэ. 14 мянган гектарта газарай хүрьһэнэй муудалгатай тэмсэхэ сеялкэнүүдээр тарилга хэгдэбэ. 22 мянган гектарта культуранууд зурууд зуруудаар таригдаа. Муудаһан газар 2 мянган гектарта үтэгжүүлэгдэбэ. Газарай уһанай урдажа ошолгые болюулха хэмжээнүүд 42 мянган гектарта абтаба. 9 мянга гаран гектар сабшалан ба бэлшээри үндэһөөрөө һайжаруулагдан, тэндэ үтэгжүүлгэ хэхэ бэлэдхэл хэгдэбэ, 3 мянган гектарынь үтэгжүүлэгдэбэ, 77 мянган гектарые һайжаруулха хүдэлмэри: үтэгжүүлгэ хэгдэһэн, шугы бургааһа, отолжо хаягдаһан, шулуу буртагынь арилгагдаһан, ондоошье хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Сабшалан үтэгжүүлхын тулада 899 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдаһан, 2 мянгаад тонно минеральна тэжээл гаргагдаһан байна. 102 мянган гектар сабшалан ба бэлшээри уһалагдаба.

Колхозууд ба совхозуудай хүдөө ажахын культурануудай бүхы тарилгын 41 процентнь гэхэ гү, али 300-гаад мянган гектарынь паар ба намарай паар дээрэ таригдаба. Тарялангай 25 мянгаад гектарынь уһалагдаа.

Үнгэрэгшэ жэл хүдөө ажахын ургамалнуудай ургасада 463 мянган тонно наг шэбхэ, 17,6 мянган тонно минеральна тэжээл оруулагдаһан байна. Минеральна тэжээлээр үтэгжүүлэгдэһэн тарилга 12 процент байба. Тэрэ тоодо овощой — 74 процент, хартаабха — 63 процент, кукурузын—37, ороохото ургамалнуудай—10 процент.

Ороохото ургамал[...] центнь, тэрэ тоодо ш[...] процент, гэршүүхын—[...] обёос ба ешмээнэй х[...] хуу сортовой үрэһөөр[...] байгаа. Манай эндэ [...] хим сортнуудаар, м[...] культурануудай шэнэ[...] нуудаар тарилга ехээр[...]

Тарилгын хойноһоо [...] хидо һайнаар хар[...] Совхозууд ба колхоз[...] ган гектарай тарил[...] гербицид сасажа, хими[...] рилгэ хэһэн байна. Т[...] жэлэйхиһээ 15 проце[...] гарана.

Газар тарялангай а[...] турын дээшэлһэнэй, с[...] лай зохисотой байһана[...] дөө ажахын культура[...] са иимээр абаха арга [...]

(мянган то[...])

	Бүхы түхэлэй ажахынуудта			Тэрэ тоодо с[...] шахалгын совхоз[...] колхозу[...]	
	1961—1965 онуудта (жэлдээ дунда зэргээр)	1967 он	1968 он	1961—65 онуудта (жэлдээ дунда зэргээр)	1967 он
Ороохото ургамалнууд—бүхыдөө	418,3	523,8	545,2	405,8	503,2
тэрэ тоодо:					
шэниисэ	293,3	402,7	391,1	286,4	390,2
обёос	50,1	81,4	119,6	47,8	76,7
ешмээн	44,4	15,0	14,6	42,8	13,4
хара тариан	16,9	11,0	7,8	15,6	9,7
гэршүүхэ	1,6	1,5	1,9	1,6	1,4
горох	11,6	12,2	11,2	11,3	11,8
хартаабха	148,1	242,8	271,6	36,0	53,3
овощ	34,3	33,7	33,9	15,2	16,2
тэжээлэй корнеплодууд ба тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ саахарай свекло	11,2	14,9	41,0	9,3	12,4
Силостэ хэрэглэгдэхэ үбһэ ногоон (кукуруза оруулалсан)	829,8	749,9	881,2	797,0	707,9
тэрэ тоодо:					
кукуруза	551,3	477,5	639,8	529,9	452,4
таримал ногоонуудай ба хээрын сабшалангай үбһэн*	417,0	482,2	543,6	313,4	336,9
тэрэ тоодо:					
хээрын сабшалангуудай үбһэн	307,3	336,5	426,9	319,1	208,1

** Республикын газаа тээ бэлэдхэгдэһые оруулалсан.*

Ороохо тарая (илангаяа обёос ба шэниисэ), хартаабха ба тэжээлэй бүхы ургамалнууд, тэжээлэй корнеплодууд, силостэ дараха ногоонууд, үбһэн, бүхы дээрээ 1961—1965 онуудта жэл бүри дунда зэргээр, 1967 ондошье дунда зэргээр абтаһанда орбол, нилээд ехээр үнгэрэгшэ жэл абтаба. 1967 онойхидо орбол, республика доторнай ороохо тарая 21 мянган тонно (4 процент), хартаабха—29 мянган (12 процент), тэжээлэй корнеплодууд—26 мянга (2,8 дахин), силос дараха ногоон—131 мянган (18 процент), хээрын сабшалангуудай үбһэн—61 мянган тонно (13 процент) ехээр абтаба.

Республикын совхоз ба колхозууд ороохо тарая хуряаха түсэбөө бүхы дээрэнь 98 процент, тэрэ тоодо шэниисэ—100,4, обёос—129 процент, хартаабха—99 процент, овощ—89 процент дүүргэбэ. Бүхы дээрээ 272 мянган тонно хартаабха республикамнай анха түрүүшынхеэ абаһан байна.

Ороохо тарая абаха түсэбөө — Сэлэнгын, Зэдын, Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй, Прибайкалиин, Хяагтын, Улаан-Үдын аймагууд; хартаабха ургуулха түсэбөө — Прибайкалиин, Кабанскын, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй колхозууд ба совхозууд; овощой түсэбөө — Улаан-Үдын, Яруунын, Мухар-Шэбэрэй, Баргажанай аймагууд горитойгоор үлүүлэн дүүргэбэ.

Республика дотор гектарай 10,3 центнер ороохо тарая, 143 центнер овощ абтаба. Тэрэнь урда жэлнүүдэй хэмжээнһээ дээшэ гарабагүй.

1967 онтой сасуулбал[...] хын ургаса 14 процентэ[...] бэ, гектарһаа 109 цент[...]

Ороохо тарянай һур[...] дэр ургаса (гектарай 13[...] центнер хүрэтэр) Кабан[...] байкалиин ба Мухар-Ш[...] магуудай ажахынууд а[...] на.

Үйлэдбэриин хүгжэһэ[...] ургамалай ажахын бүх[...] нуудые гүрэндэ худал[...] бүүд горитойгоор үлүү[...] гэгдэбэ.

	Бүхы түхэлэй ажахынуудһаа ургамалай гол продуктнуудые худалдан абалга (мянган тонноор)			1968 ондо про[...]	
	1961—65 онуудта (жэлдээ дунда зэргээр)	1967 он	1968 он	жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ	1967 онойхитой сасуулбал
ороохо тариян	101,5	135,9	105,4	117	78
хартаабха	14,3	26,3	30,6	153	116
овощ	10,0	13,7	14,3	110	104

1968 ондо малай тэжээлдэ ороохо тарянай ехээр үлөөгдэһэн дээрэһээ 30,5 мянган тонно ороохон 1967 онойхиһоо багаар худалдагдаа, гэбэшье 1961—1965 онуудта жэл соогоо дунда зэргээр худалдагдаһанда орбол 4 процентээр дээшэ гарана. Түсэбөөр хараалагдаһанда орбол, 15,4 мянган тонно ороохон гүрэндэ ехээр худалдагдаба. Һайн ургаса абаһан колхоз, совхозууд дээшэлүүлэгдэмэл сэнгээр түсэбһөө гадуур 30,4 мянган тонно тушааһан ба худалдаһан байна. Мүн түсэбһөө гадуур 10,6 мянган тонно хартаабха, 1,3 мянган тонно овощ тушаагдаһан ба худалдагдаһан байгаа. Республика дотор хартаабха ба овощ бэлэдхэлгын хэмжээн урда урда жэлнүүдэйхидэ орбол, үлэмжэ дээшэ байба.

Гэхэтэй хамта 41 совхоз ба колхоз ороохо тарая 21 мянган тонно, 46 совхоз ба колхоз хартаабха 2,7 мянган тонно түсэбһөө багаар 1968 ондо гүрэндөө тушааһан ба худалдаһан байна.

Ерэхэ хабарай тарилгада колхоз, совхозууд 156 мянган гектар сэбэр паар, 146 мянган гектар намарай паар хахалба; наг шэбхэ полинууд дээрэ гаргагдажа байнхай. Ороохото ба ороохото-бобово ургамалнуудай 141 мянган тонно үрэһэ, хартаабхын 14 мянган тонно үрэһэн хаагдаба; хүдөө ажахын техникэ заһабарилагдажа, хабарай полевой хүдэлмэридэ бэлдэгдэжэ байнхай. Ерэхэ хабарай тарилгада үрэһэ хүрэнгэ урдынхиһаа дээрээр бэлэдхэгдэнхэй. Урда жэлэйхидэ орбол 7 процент ехэ ороохото ургамалнуудай, 5 процент ехэ хартаабхын үрэһэ хүрэнгэ бии. Трактор, плуг, сеялкэ, ашаанай автомобильнуудые заһабарилгаар 1968 оной дүрбэдэхи кварталай түсэб үлүүлэн дүүргэгдэнхэй.

Гэхэтэй хамта сэбэр паар ба намарай паар хахалха түсэбөө дүүргээгүй, үрэһэ хүрэнгөө хүсэд хүрэхөөр хаагаагүй, үрэһэ хүрэнгэеэ удаанаар сэбэрлэдэ[...] гын шанарта хүргэхын т[...] ла хүдэлмэреэ унжага[...] хүдөө ажахын техникэ з[...] ха, наг шэбхэ поли дээр[...] ха түсэбөө хангалтагүйгөө[...] һэн совхоз, колхозууд б[...]

1967—1968 онуудай [...] гэдэ адууһа, мал үбһэ [...] дутамаг байжа, үнгэрэгш[...] рэнь мал ажалай хүгжэл[...] зэргэ муугаар нүлөө үзүү[...]

Жэлэй һүүл багта ад[...] мнай тоо толгой эды шэнэ[...]

	Мянган толгой		1968 [...] 1967 онойх[...] бал (про[...])
	1967 он	1968 он	
Бүхы түхэлэй ажахынууд			
Эбэртэ бодо мал	463,9	467,4	[illegible]
тэрэ тоодо:			
үнеэд	169,5	168,8	[illegible]
хони ямаад	1681,7	1706,2	101
гахай	182,7	160,0	[illegible]
адуун	58,5	58,1	[illegible]
шубуун (бүхы түрэлэй ба наһанай)		1538,4	[illegible]
Совхозууд ба колхозууд			
Эбэртэ бодо мал	303,3	309,2	[illegible]
тэрэ тоодо:			
үнеэд	102,3	101,5	[illegible]
хонид	1529,9	1560,1	[illegible]
гахай	108,9	90,9	[illegible]
адуун	52,9	52,9	100
оро	4,1	4,9	[illegible]
шубуун (бүхы түрэлэй ба наһанай)	438,1	507,1	[illegible]

Бүхы түхэлэй ажахынуудта үнгэрэгшэ жэл эбэртэ бодо мал бүхы дээрээ 3,5 мянган толгойгоор, хонид—24,5 мянган, шубуун—44,9 мянган толгойгоор олошорбо. Үнеэд ба моридой тоо толгой урдынгаа хэмжээндэ үлэбэ. Гахай 22,7 мянган толгойгоор үсөөрөө.

Совхозууд ба колхозуудай нинтын мал нимээр олошорһон байна: эбэртэ бодо мал—5,9 мянган толгойгоор, хонид—30,2 мянган, оро—0,8 мянган, шубууд—68,7 мянган толгойгоор олошорбо. Гахайн тоо толгой үсөөрөө.

Совхозууд ба колхозууд бүхыдөө эбэртэ бодо малай тоогой талаар 1968 онойнгоо түсэбые 100,9 процент дүүргэһэн, харин хонидой, моридой, үнеэдэй, шубуудай, гахайн түсэбые 2-hoo 15 процент хүрэтэр дутуу дүүргэв.

1967 онтой сасуулбал, совхозууд ба колхозууд мал үсхэхэ ниитэ хэмжээе жэлэй эхин[...] һан малай тооһоо бага зэ[...] шонь оруулһан байба. Гү[...] далдаһан малайнгаа тамир[...] доошолуулба.

	Худалдагдаһан (тушаагдаһан) малай толгой бүриин дунда зэргын шэгнүүр килограммаар			Бүхы дээрээ худал[...] (тушаагдаһан) мала[...] ба тарганшагуудайн[...] хэмжээн процен[...]
	1967 он	1968 он	1968 онойхиие 1967 онойхитой сасуулбал процентээр	1967 он
Эбэртэ бодо мал	276	280	101	80
Хонин	34	34	100	55
Гахай	79	76	96	91*

** Тарган ба мяханай*

РЭНЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЫН ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

БУРЯАДАЙ АССР-эй СТАТИСТИЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИИН МЭДЭЭСЭЛ

...ууд ба колхозуудта ...иhөө дунда зэргээр 1535 ...м гэхэ гү, али 1967 ...орходоо 52 килограмм ...ааргаhан байна. Тахяа- ...ндэгэн 24 процент ехээр абтаа. Тахяа бүриhөө 124 үндэгэн абтаба. Хонин бүриhөө ноохон 9 процент багаар хайшалагдаба, тиин толгой бүриин 2,5 килограмм абтаба.

...алай продуктнууд эды шэнээнээр абтаба:

	1961—1965 онууд (жэлэй дунда зэргын хэмжээн)	1967 он	1968 он (даб дээрэхи мэдээгээр)	1968 он (процентээр): 1961—65 онуудай үйлэдбэриин жэлэй дунда зэргын хэмжээнтэй сасуулхада	1968 он (процентээр): 1967 онойхитой сасуулхада
...ухэлэй ажахынуудта					
...(үүсэлэг- ...мянган	38,2	48,7	47,8	125	98
...мянган	175,2	224,6	223,1	127	99,3
...— ...ор	107,2	125,1	133,9	125	107
...(бодото ...ор)—	3922	4512	4392	112	97
...д ба колхозуудта:					
...(үүсэлэг- ...мянган	22,3	25,1	23,7	106	94
...мянган	102,5	137,4	135,5	132	99,0
...—мил-	15,8	28,4	38,6	244	135
...(бодото ...ор)—	3624	3988	3845	106	96

...той сасуулбал, бүхы тү- ...ажахынуудта 9 миллион ...дэгэн олоор абтаба. Тэ- ...совхозуудта (шубуунай ...удые оруулалсан) ба ...та 10 миллионhоо дээшэ ...абтаба. Мал ажалай он- ...ктнууд урдынгаал хэм- ...хуу үлэhэн гү, али бага ...оошье ороhон байха ...ье 1961—1965 онуу- ...зэргын хэмжээнhээ дээ-

...ууд ба совхозууд мал ...ашаг шэмэ абаха 1968 ...түсэб дүүргээгүй. Хэ- ...Зэдын, Захаамнай, ...ай, Хяагтын аймагуудай ...д мал ажалhаа абтаха ...дуктнуудай түсэбые муу-

шагаар дүүргэhэн байна. 1968 ондо бүхы түхэлэй ажахынуудта үйлэдбэрилэгдөө гэбэл: хүдөө ажахын эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ үүсэлэгдэhэн мяхан—18,4 центнер, hүн —86 центнер, ноохон—169 килограмм, гахайн мяхан—100 гектар таряаланда 16,3 центнер, үндэгэн — орооhото ургамалнуудай 100 гектарта —26,5 мянган,

Мал ажалай продуктнуудые горитойгоор абадаг болоhоной ашаар тэдэ зүйлнүүдые гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэхэhээ гадна, урдынхида орбол, республика эдэ продуктнуудые нэгэ бага ехээр худалдаха аргатай байба. Тэрэнь нимэ тоо мэдээнүүд дээрэhээ харагдана:

	Худалдан абтаа: 1961—1965 онууд жэлдээ дунда зэргээр	1967 он	1968 он	1968 он (процентээр): Жэлэй түсэбтэй сасуулхада	1968 он (процентээр): 1961—1965 онуудтахи жэлэй дунда зэргын хэмжээнтэй сасуулхада	1968 он (процентээр): 1967 онтой сасуулхада
...түхэлэй ажахынуудта:						
...а шубуун ...шэгнүүрээр) ...тонноор	40,6	50,0	48,3	102	119	96
...мянган	84,9	118,4	116,1	116	137	98
...— ...ноор	19,0	28,4	36,3	113	191	128
...(зачетно ...ээр) —	4684	5308	5229	105	112	98
...ууд ба колхозуудта:						
...а шубуун ...шэгнүү- ...мянган	35,7	40,4	37,3	88	104	92
...мянган	81,5	113,8	11,1	116	136	98
...н — ...ноор	13,5	25,1	33,2	111	247	132
...н (зачетно ...ээр) —	4314	4838	4572	102	110	98

...нэ мал, hү, үндэгэ, ноохо ...ха түсэб үлүүлэн дүүргэг-

...а шубуун амидын шэгнүү- ...эбhөө гадуур 274 тонно. ...8,1 мянган тонно, үндэгэн ...миллион, ноохон 229 тон- ...ааргдаhан байна. ...н-Үдын, Сэлэнгын, Кабан- ...Түнхэнэй, Ахын, Загарайн, ...ай аймагууд ба шубуунай ...нууд гүрэндэ малай ашаг ...шубуунай ажахын продукт-

нуудые тушааха (худалдаха) түсэбөө бүришье амжалтатайгаар дүүргэбэ. Гэхэтэй хамта 1968 ондо түсэбhөө багаар тушаагаа (худалдаа) гэбэл: мал ба шубуудые 73 совхоз ба колхозууд 6,4 мянган тонно (26 процент); hү—17 ажахы —1,2 мянган тонно (7 процент); үндэгэ—18 ажахы—1,9 миллион (8 процент); ноохо—38 ажахы — 287 тонно (14 процент) багаар тушаагаа (худалдаа).

3. ТРАНСПОРТ

...-Сибириин түмэр замай ...-Үдын отделениин 1968 ондо ...ээхэ түсэб 100,4 процент ...нэ, тэрэ тоодо модо ...а түсэб—100,2 процент, ...на болон барилгын мате- ...алга 100 процент.

... жэлэйхитэй жэшэбэл, ...оолгын хэмжээн 2 процен- ...эшэлээ.

...ФСР-эй автомобильна транс- ...он шоссейнэ харгын министерствын Буряадай транспортна управлени автомобильна транспортаар ашаа зөөхэ жэлэйнгээ түсэб 104 процент, пассажирнуудые зөөхэ түсэбөө—102 процент, ашаанай эрьесын түсэб 100 процент дүүргээ.

1968 ондо Улаан-Үдэ городой трамвайнууд 30,5 миллион хүнние түлөөhэтэйгөөр шэрэжэ, түсэбөө 105 процент дүүргэжэ, даалгабаряа урда жэлэйхиhээ 6 процентээр үлүүлэн дүүргээ.

4. КАПИТАЛЬНА БАРИЛГА

... ондо барилгын талаар ехэ... ...рограмма бэелүүлэгдээ. Жэ... ...республика дотор бүхыдөө ...миллион түхэригэй гол фонд- ...ашаглалгада үгтэбэ, тэрэ ...гүрэнэй түсэбөөр 70,8 мил- ...түхэригэй гэхэ гү, түсэбэйнь ...тэ 84 процент болоо, ажа- ...дай hомололгоор 17,9 мил- ...түхэригэй барилга хэгдээ гэ- ..., али түсэбэйнь дүүргэлтэ ...процент болоhон.

... жэлэйхитэй жэшэбэл, гү- ...түсэбөөр 20 миллион түхэ- ...гол фонднууд, ажахынуудай ...лгоор 3,3 миллион түхэри- ...рилга ашаглалгада үгтэжэ, ...н жэлэй хэмжээнэйхиhээ ...идөө 22 ба 16 процентээр ...байба.

...дбэридэ хабаатай барилга- ... 59,3 миллион түхэриг ...агдаа, тэрэ тоодо гүрэнэй ...ор 46,4 миллион түхэриг ..., али түсэбынь 88 процент ...ээ, ажахынуудай зөөри- ...12,9 миллион түхэриг гарга- ...дажа, түсэбэйнь дүүргэлтэ ...процент болоо. 1967 онойхи- ...шэбэл, гүрэнэй түсэбөөр 13 ...он түхэригэй үйлэдбэриин ...ууд ашаглалгада үгтэжэ, 22 ...ээр бага, ажахынуудай ...өө 2,5 миллион түхэриг энэ ...р гаргашалагдажа, 16 про ...р бага байба.

...нэ барилгын, тэрэшэлэн ...агдажа байhан предприяти- ...е шэнэдхэн ургэдхэhэнэй ...р 1968 ондо үйлэдбэриин ...хүсэнүүд ашаглалгада үгтөө ...: 35 киловатт, дээшэшье хүсэнэй электрын элшэ хүсэ дамжуулха лини 155 километртэ татагдаа, 11,7 мянган киловатт хүсэнэй трансформаторна подстанцинууд баригдаа, «Бурятэнерго» управлени хүдөө ажахые электрификацилха зорилгоор 10 киловатт хүсэнэй электроэнерги дамжуулха лини 900 километртэ татаа; «Забайкаллес» комбинат модо шэрэхэ арга боломжоёо 450 мянган кубометрээр дээшэлүүлээ. Элхиин авто-заhабарилгын заводой хүсэн 200 условно единицээр дээшэлүүлэгдэбэ; «Бурятцелинстрой» трестын Хори тосхондохи үйлэдбэриин баазын хүсэн 3,2 мянган кубометр түмэр-бетонно хэрэгсэлээр ургэдхэгдэбэ.

Мелиораци ба уhанай ажахын министерство 740 га газар уhалха түхеэрэлгэ ашаглалгада үгөө, 1991 га намаг газар хатаагаа, 21.1 мянган га газар уhажуулаа, 3031 га газарай уhалууриин системэ шэнэдхэн хубилгагдаа; «Росcельхозтехникэ» нэгэдэл заhабарилгын 850 условно единицын мастерскойнуудые, 7 мянган тонно минеральна утэгжүүлгэ хадагалха складуудые ашаглалгада үгөө; түлишын промышленностиин управлени модо шэрэхэ 41 километр харгы, 29 автомашинын багтаамжатай автогараж баряа; ажаhуудалай эрилтэ хангаха министерство Хурамхаан, Хори тосхонуудта тус бүридөө 40 мянган түхэригэй продукци үгэхэ аргатай ажаhуудалай эрилтэ хангаха комбинадуудые, хүнгэн автомашинада техническэ заhабари хэхэ табан hууритай станци ашаглалгада үгөө; hүнэй промышленностиин управлени Хэжэнгэ тосхондо халаан соо 20 тонно продукци үгэхэ сырзавод ашаглалгада үгөө; Улаан-Үдын hүнэй завод, Гусиноозерскын тоhоной завод шэнэдхэн хубилгагдаа; хэлхеэ холбооной управлени 67 километр утатай телефонно лини татаа.

1968 ондо 117 хүдэлмэришэнэй hууритай магазинууд баригдаба. тэрэ тоодо худалдаа наймаанай министерство — 16 хүдэлмэришэнэй hууритай, ой модоной ба модо болбосоруулгын министерство — 4 хүдэлмэришэнэй hууритай, Центросоюзай предприятинууд 97 хүдэлмэришэнэй hууритай магазинуудые баряа. 380 хүнэй hууритай столовонууд баригдажа, ашаглалгада үгтөө: тэрэ тоодо худалдаа наймаанай министерство—200 хүнэй hууритай, Центросоюзай предприятинууд—180 хүнэй hууритай.

РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын предприятинууд 1968 ондо эбэртэ бодо малай 13,0 мянган толгойн багтаамжатай байрануудые, гахайн 10,7 мянган толгойн багтаамжатай байра, 73,3 мянган хонинной байра, 124 мянган шубуунай байха байра барижа, ашаглалгада үгэhэн байна.

Республика доторнай гүрэнэй капитальна hомололгоор хэгдэhэн барилгын ниитэ хэмжээн 100,7 миллион түхэриг болоо гэхэ гү, али жэлэй түсэб 99,2 процент дүүргэгдэжэ, 1967 онойхитой жэшэбэл, 2 миллион түхэригөөр (2 процент) дээшэлээ.

Барилга-хабсаралгын хүдэлмэридэ 63,4 миллион түхэриг гаргашалагдаа гэхэ гү, али жэлэй түсэб 100,4 процент дүүргэгдэжэ, 1967 онойхитой жэшэбэл, барилгахабсаралгын хүдэлмэриин хэмжээн нэгэ бага доогуур байгаа.

1968 ондо ажахынуудай hомололгоhоо капитальна барилгада 26,5 миллион түхэриг ашаглагдаа гэхэ гү, али жэлэй түсэб 101 процент дүүргэгдэжэ, 1967 онойхитой жэшэбэл, ургалтань 2,7 миллион түхэриг (11 процент) болоо.

Барилга-хабсаралгын хүдэлмэри 18,8 миллион түхэригтэ хэгдээ гэхэ гү, али жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ 99,3 процент боложо, 1967 онойхитой жэшэбэл, 1,5 миллион түхэригөөр (9 процент) дээшэлээ.

Колхозууд барилгада 22 миллион түхэриг гаргашалаа, жэлэйнь түсэб 80 процентээр дүүргэгдээ.

Урид абтаhан мэдээнэй ёhоор, ажалшадай хубиин гэр байрын барилгада 1,1 миллион түхэриг гаргашалагдаhан байна.

1968 ондо арадай ажахын капитальна hомололгын ниитэ хэмжээн 150 миллион түхэриг болоо. Энэ мүнгэнэй 94,5 миллион түхэригынь (63 процентнь) үйлэдбэриин барилгада, 27 миллион түхэриг (18 процент) гэр байрын барилгада, 28,5 миллион түхэриг (19 процент) культурно-ажаhуудалай барилгада зорюулагдаhан байха юм.

Үйлэдбэриин барилгада hомологдоhон мүнгэ зөөри промышленность ба арадай ажахын элдэб hалбаринуудые хүгжөөлгэдэ ашаглагдаа.

1968 ондо гансахан хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ 32 миллион түхэриг гаргашалагдаба.

Жэлэй туршада тунаан сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдые барилгада 1,4 миллион түхэриг гаргашалагдажа, жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ 52 процент болоо. Тунаан сэбэрлэлгын түхеэрэлгэ бариха түсэб зарим предприятинууд дүүргээгүй гэбэл: Сэлэнгын ЦКК — 41 процент, авиационно завод—64 процент, Эдеэ хоолой промышленностиин министерство—30 процент, ноохо угаадаг фабрика 64 процент гэхэ мэтэ.

Капитальна hомололгын жэлэй түсэбэй дүүргэлтые процентээр харуулбал нимэ:

	Гүрэнэй түсэбөөр	Ажахынуудай hомолhон мүнгэ зөөреэр
Республика дотор бүхыдөө	99,2	101
Тэрэ тоодо:		
Байрын гэрэй барилга	97	97
hургуули, эмнэлгын зургаануудай, үхибүүдэй саад, яслиин байра барилга...	105	95

Гүрэнэй капитальна hомололгын мүнгөөр предприяти болон организацинууд 159 мянган дүрбэлжэн метр шахуу байрын талмайтай гэр байрануудые барижа, ашаглалгада үгөө гэхэ гү, али жэлэй түсэб 89 процент дүүргэгдээ. Ажахынуудай hомололгын мүнгэ зөөреэр 27 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмайтай гэрнүүд ашаглалгада үгтэжэ, жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ 61 процент болоо.

1968 ондо колхозуудта 15 мянган дүрбэлжэн метр шахуу байрын талмайтай гэрнүүд баригдаа. Урид абтаhан мэдээнэй ёhоор, гүрэнэй урьhаламжын туhаламжатайгаар хүн зоной хубиин мүнгөөр 28 мянганhаа дээшэ дүрбэлжэн метр байрын талмайтай гэрнүүд ашаглалгада үгтөө.

Жэлэй туршада hургуулида ороогүй үхибүүдые хүмүүжүүлхэ 1545 hууритай эмхи зургаанууд ашаглалгада үгтөө, тэрэ тоодо гүрэнэй түсэбөөр—1050 hууритай, ажахынуудай мүнгөөр—370 hууритай, колхозуудта—125 hууритай саад, ясли баригдаа.

1968 ондо 6740 hурагшадай hууритай hургуулинууд баригдажа, ашаглалгада үгтөө, тэрэ тоодо гүрэнэй түсэбөөр—4760 hууритай, колхозуудай зөөреэр—1980 hууритай.

215 оротой, тэрэ тоодо гүрэнэй түсэбөөр—195 оротой, колхозуудта—20 оротой больница, поликлиникэ ашаглалгада үгтөө. Ажахынуудай мүнгөөр Улаан-Үдэдэ стоматологическа поликлиникэ баригдаа.

Республикын генподрядна организацинууд 1968 ондо 67,3 миллион түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хээ, түсэбэйнь дүүргэлтэ 95 процент болоо, тэрэ тоодо өөhэдынь хүсөөр 55 миллион түхэригэй ажал хэгдээ, жэлэйнь түсэб 97 процент дүүргэгдээ. Өөhэдынь хүсөөр хэгдэhэн барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин хэмжээ 1967 онойхитой жэшэбэл, 5,6 миллион түхэригөөр (11 процент) дээшэлээ.

Субподрядна организацинууд жэл соо 8,6 миллион түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэжэ, жэлэйнгээ түсэб 97 процент дүүргээ. Энэнь урда жэлэйхитэй жэшэбэл, 5 мянган түхэригөөр дээшэлhэн байна.

5. ФИНАНСЫН ТАЛААР

1968 оной 11 hарын туршада республикын предприяти, организацинууд 106.707 мянган түхэриг ашаг олзо оруулаа гэхэ гү, али нөөсэ хэхэ жэлэйнгээ түсэб 93 процент дүүргэhэн байна. Урда жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, ашаг олзонь 22.383 мянган түхэригөөр (26 процентээр) дээшэлээ.

Республикын арадай ажахын hалбаринуудай ашаг олзо оруулха түсэбэй дүүргэлтэ иимээр харуулагдана:

	1968 оной январь—ноябрь hарануудта абтаhан ашаг олзо (үлүү гаргаша): Бүхы предприяти болон организацинуудаар — мянган түхэригөөр	жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1967 оной энэ үеынхитэй жэшэбэл, процентээр	Тэрэ тоодо түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда оруулагдаhан предприяти, организацинуудаар — мянган түхэриг	жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1967 оной энэ үенхитэй жэшэбэл, процентээр
Ажахын бүхы hалбаринуудай ажал ябуулгын талаар	106707	93	126	90506	88	126
тэрэ тоодо:						
Промышленность						
а) балансын талаар бүхыдөө	88187	89	127	77199	87	127
б) товарна продукци худалдаhанhаа	89741	94	—	77542	90,4	—
Транспорт	4546	89	106	4546	89	106
Хэлхеэ холбоон	538	—	—	—	—	—
Барилгын подрядна организацинууд						
а) балансын талаар бүхыдөө	3713	117	130	—	—	—
б) байгша оной хүдэлмэри дүүргэhэнhээ	3791	119	—	—	—	—
Заhабарилга-барилгын организацинууд	440	110	118	—	—	—
Бэлэдхэлэй хүдэлмэри	901	102	126	—	—	—
Хангалга ба продукци худалдалга	391	—	—	408	102	179
Худалдаа наймаан ОРС-нуудые оруулалсан	5807	109	118	4618	106	123
Коммунальна предприятинууд	415	7 дах.	2,1 дахин	—	—	—
Бусад	2845	147	160	3735	41	151

Барилгын, бэлэдхэлэй организацинуудай, коммунальна предприятинуудай болон бусад hалбаринуудай ашаг олзо оруулха жэлэйнь түсэб үлүүлэн дүүргэгдэhэн байха юм.

1968 оной декабриин 1-дэ түсэблэлгын шэнэ гуримаар ажалладаг предприяти, организацинуудай ашаг олзо бүхы доходой 85 процент болоходонь, промышленна бүхы предприятинуудайхи 83 процентыень эзэлhэн байна.

Түсэблэлгын, материальна урмашуулгын шэнэ гуримда ороhон промышленна предприятинууд 11 hара соо 771.199 мянган түхэриг ашаг олзо оруулаа. Энэнь промышленна бүхы предприятинуудай ниитэ ашаг олзын 88 процент болоно.

Промышленна олохон предприяти 11 hара соо мүнгэ зөөри нөөсэлхэ жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргээ: ЛВРЗ—671 мянган түхэриг (7 процентээр), Улаан-Үдын шэлэй завод—394 мянган түхэриг (8 процентээр), Галуута-Нуурай шахтоуправлени—178 мянган түхэриг (56 процентээр), hү бэлэдхэлэй управлени ба hүнэй промышленность бүхыдөө—609 мянган түхэриг (84 процентээр), ой модоной промышленность — 58 мянган түхэриг (39 процентээр), Буряадай АССР-эй түлишын промышленностиин управлени — 83 мянган түхэриг (19 процентээр) үлүүлээ.

Барилгын 26 подрядна организаци (бүхы тоогойнь 64 процент) 11 hара соо нөөсэ хэхэ жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргээ.

6. ХҮН ЗОНОЙ АЖАНА БАЙДАЛ БА КУЛЬТУРНА АЖАhУУДАЛАЙ ХЭМЖЭЭН

1967 онойхитой сасуулан харабал, 1968 ондо хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай тоо 4 процентээр олошороо. Энэ үе соо хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай салин хүлhэнэй фонд 13 процентээр дээшэлhэн байна.

Техническэ мэргэжэлэй училищи дүүргэhэн 6 мянган залуу хүдэлмэришэд арадай ажахыда эльгээгдээ. Энээниие 1967 онойхитой жэшэбэл, 19 процентээр ехэ болоно. Тэдэнэй 3,2 мянган залуу хүдэлмэришэд промышленность, барилга ба транспортда, 1.9 мянганиинь—хүдөө ажахыда, 0,9 мянганиинь арадай ажахын ондоо hалбаринуудта эльгээгдэнхэй.

Гадна 1,4 мянган залуу хүдэлмэришэд өөhэдынгөө мэргэжэлэй училищинуудай үдэшын отделенинүүдтэ hуралсажа, шэнэ мэргэжэлтэй болоо. Арадай ажахыда хүдэлжэ байhан дээдэ ба дунда hургуулитай мэргэжэлтэдэй тоо улам олошорhоор.

hуралсалай жэлэй эхиндэ ниитэ, юрэнхы эрдэмэй hургуулинуудай hурагшадай тоо 205,9 мянган хүн гэхэ гү, али нёдондонойхитой жэшэбэл, 101 процент болоо.

1968 ондо 8522 хүн дунда hургуули дүүргэжэ, болбосоролой аттестат абаа, 1967 онойхитой жэшэбэл, 8 процентээр дээшээ гараа.

hуралсалай энэ жэлдэ бүхэли үдэртөө классгаа байдаг hургуулинуудта 15 мянганhаа дээшэ үхибүүд hуралсана, урда жэлэйхиhээ 16 процентээр олошороо. Интернат hургуулинуудта 4,4 мянган хүн hуралсана.

1968 ондо дээдэ ба тусхай дунда hуралсалай hургуулинуудта 39,5 мянган студент hуража, үнгэрhэн hуралсалай жэлэй эхинэйхиhээ 5 процентээр олон. Үнгэрhэн жэлдэ дээдэ ба тусхай дунда hуралсалай hургуулинуудта 9,8 мянган залуушуул абтаа. 1968 ондо эдэ hургуулинууд 5,4 мянган залуу мэргэжэлтэдые hургажа гаргаа, урда жэлэйхиhээ 22 процентээр олон болоно.

hургуули дүүргэгшэдэй дунда 2169 инженер болон техник бии, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд—999, багшанар, соёлой мэргэжэлтэд, мүн искусствын хүдэлмэришэд—1567, медицинын дунда мэргэжэлтэд — 391, худалдаа наймаанай ба коопрацинн мэргэжэлтэд—269.

Республика доторнай 747 киноустановко хүдэлмэрилнэ. 1968 ондо кино, театр, концерт харалгада 25.437 мянган хүн хабаадаа, 1967 онойхитой жэшэбэл, 116 процент болоно.

Клуб, олониитын библиотекэнүүд олошорhоор, номуудайнь фонд баhал ехэ ургаhаар.

1968 ондо городой газаа тээгүүр эмхидхэгдэhэн лагерьнуудта 22,3 мянган үхибүүд амараа, урда жэлэйхиhээ 2 процентээр олошороо.

1968 ондо республикын больницануудай ороной тоо 9 шахуу мянгаар олошоруулагдаа, 1967 онойхиhоо 4 процентээр олошороо. Энэ үе соо бүхы мэргэжэлэй врачнуудай, медицинын дунда эрдэмтэй хүдэлмэрилэгшэдэй тоо 5 процентээр олошороо.

Республикын санаторинуудта ажалшадай амарха, аргалуулха 1.7 мянган hуури, амаралтын байшангуудта 526 hуури бии.

Хүүгэдэй яслинуудта 5,8 мянган үхибүүд хүмүүжүүлэгдэнэ.

1968 ондо гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаагаар 445 миллион түхэригэй эд бараан наймаалагдаа, тэрэ тоодо розничо наймаанай эд бараанай эрьесэ 409 миллион түхэриг, ниитын эдеэ хоолой наймаан 36 миллион түхэриг болоо.

Хүдөө нютагуудтахи эд хэрэглэгшэдэй кооперациин наймаанай организацинуудай эд бараанай эрьесэ 143,1 миллион түхэригтэ хүрөө. Гадна эд хэрэглэгшэдэй кооперациин организацинууд нютагай рыногэй сэнгээр 5,8 миллион түхэригэй хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаhан байна.

Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай эд бараанай эрьесэ 1967 онойхитой сасуулбал, 8,5 процентээр дээшэлээ, тэрэ тоодо розничо наймаанай эрьесэ—7,8 процентээр, ниитын эдеэ хоолой наймаанай эрьесэ—16,3 процентээр дээшэлhэн байха юм.

Эд бараа наймаалха жэлэй түсэб 102 процентээр дүүргэгдээ, тэрэ тоодо розничо наймаанай түсэб—101 процент, ниитын эдеэ хоолой наймаанай түсэб 109 процент дүүргэгдээ. 1968 ондо түсэбөөр хараалагдаhанhаа 8 миллион түхэригөөр ехэ эд бараан худалдагдаа.

Худалдаа наймаанай зарим организацинуудай эд бараа наймаалха (ниитын эдеэ хоол оруулалсан) жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ нимээр харуулна:

	Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр: 1968 ондо	1967 ондо
Нютагай наймаан—бүхыдөө	103,0	102,7
тэрэ тоодо:		
Улаан-Үдын горпромторг	105,0	103,9
Улаан-Үдын горпищеторг	100,1	102,0
Улаан-Үдын универмаг	107,0	100,0
Улаан-Үдын горхлебторг	106,0	101,4
Хяагтын наймаанай коопторг	103,0	108,3
Столовонуудай трест	105,0	103,8
ОРС-нууд, продснабууд—бүхыдөө	103,0	104,1
тэрэ тоодо:		
Лесдревпромой УРС	102,0	102,8
Джидопродснаб	106,0	105,2
Ципиканай продснаб	108,0	104,8
Гусиноозерскын ОРС	103,0	105,2
Буркоопсоюз	99,6	102,2

Рознично худалдаа наймаанай дээшэлhэн ба эд бараанай эрьесын түсэбэй дүүргэгдэбэшье, наймаанай организацинууд ажалшадай эрилтые гуталаар, трикотаж хубсаhаар, ажаhуудалай химическэ хэрэгсэлээр, мебель, бусад юумээр хүсэд хангажа шаданагүй.

Республика доторнай ажаhуудалай эрилтэ хангаха предприятинууд жэл ерэхэ бүри олошорно. Хэрбээ 1967 ондо 633 мастерской тоологдодог hаа, 1968 ондо тэдэнэй тоо 644 болоо гэхэ гү, али 2 процентээр олошороо.

1968 ондо республика дотор ажалшадые хангаха талаар хэгдэhэн бүхы хүдэлмэриин ниитэ хэмжээн 8,3 миллион түхэригэй болоо, тэрэ тоодо городуудта—5,6 миллион түхэригэй, хүдөө нютагта 2,7 миллион түхэригэй хүдэлмэри хэгдээ гэхэ гү, али республика дотор түсэбэй дүүргэлтэ 94 процент, тэрэ тоодо городуудта—95 процент, хүдөө нютагуудта 93 процент болоо.

Ажаhуудалай эрилтэ хангаха министерство 1968 оной туршада бүхы хангамжын талаар 6,7 миллион түхэригэй хүдэлмэри хээ гэхэ гү, али жэлэйнгээ түсэб 92 процент дүүргээ, тэрэ тоодо городуудта—4,3 миллион түхэригэй (90 процент), хүдөө нютагуудта—2,4 миллион түхэригэй ажал хэжэ, жэлэйнгээ түсэб 96 процент дүүргэhэн байна.

1967 онойхитой сасуулбал, республика дотор ажалшадые хангаха талаар хэгдэhэн бүхы хүдэлмэриин хэмжээн 16 процентээр дээшэлээ, тэрэ тоодо ажалшадай эрилтэ хангаха министерствэдэ — 17 процентээр дээшэлээ.

Ажалшадые хангалгаар республика дотор хэгдэhэн үйлэдбэридэ хабаатай хүдэлмэриин хэмжээн 6,6 миллион түхэригэй. тэрэ тоодо городуудта — 4,2 миллион түхэригэй, хүдөө нютагуудта 2,4 миллион түхэригэй болоо гэхэ гү, али жэлэй түсэб 93 процент дүүргэгдээ, тэрэ тоодо городуудта—93 процент, хүдөө нютагуудта—95 процент.

Ажалшадай ажаhуудалай эрилтэ хангаха министерствын хангалгын гол үйлэдбэриин талаар түсэбэй дүүргэлтэ иимээр харуулагдана (мянган түхэригөөр):

	1968 оной түсэб	1968 ондо дүүргэгдэhэниинь	Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1968 онние процентын талаар 1967 онтой жэшэбэл
I. БҮХЫДӨӨ				
Үйлэдбэриин талаар бүхы хангалга	6285	5809	92	118
тэдээн соohоо:				
захилаар гутал оёлго	296	401	135	151
захилаар юрын хубсаhа, ангай, малай арhан хубсаhа оёлго, малгай ба галантерейнэ зүйл оёлго	1730	1957	113	109
захилаар оёлго ба трикотажна зүйл нэхэлгэ	1164	1262	108	135
фотографи ба фотокинолабораторинуудай хангалга	354	310	87	109
II. ГОРОДУУДТА				
үйлэдбэриин талаар бүхы хангалга	3947	3527	89	113
тэдээн соohоо:				
захилаар гутал оёлго	124	174	140	159
захилаар юрын хубсаhа, ангай, малай арhан хубсаhа оёлго, малгай ба галантерейнэ зүйл оёлго	1007	1169	116	110
захилаар оёлго ба трикотажна зүйл нэхэлгэ	904	662	73	104
Фотографи ба фотокинолабораторинуудай хангалга	248	219	88	103
III. ХҮДӨӨ НЮТАГУУДТА				
үйлэдбэриин талаар бүхы хангалга	2338	2282	98	126
тэдээн соohоо:				
захилаар гутал оёлго	172	227	132	145
захилаар юрын хубсаhа, ангай, малай арhан хубсаhа оёлго, малгай ба галантерейнэ зүйл оёлго	723	788	109	103
захилаар оёлго ба трикотажна зүйл нэхэлгэ	260	600	2,3 дахин	2,2 дахин
фотографи ба фотокинолабораторинуудай хангалга	106	91	86	128

Урда жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, республика дотор үйлэдбэриин талаар бүхы хангалгын хүдэлмэри 17 процентээр ургаа, тэрэ тоодо ажаhуудалай эрилтэ хангаха министерствын предприятинуудта—18 процент.

Республика дотор үйлэдбэридэ хабаагүй хангалгын хүдэлмэриин хэмжээн 1,7 миллион түхэригэй болоо, тэрэ тоодо городуудта—1,4 миллион түхэригэй, хүдөө нютагуудта 0,3 миллион түхэригэй гэхэ гү, али бүхыдөө жэлэй түсэб 98 процент, тэрэ тоодо городуудта—102, хүдөө нютагуудта 83 процент дүүргэгдээ.

Ажаhуудалай эрилтэ хангаха министерствын предприятинуудай үйлэдбэридэ хабаагүй хангалгын талаар түсэбэй дүүргэлтэ иимээр харуулагдана (мянган түхэригөөр):

	1968 оной түсэб	1968 ондо дүүргэгдэhэниинь	Жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1968 онние процентын талаар 1967 онтой жэшэбэл
I. БҮХЫДӨӨ				
Үйлэдбэридэ хабаагүй хангалгын талаар бүхыдөө	935	850	91	109
тэдээн соohоо:				
парикмахерскануудта	798	759	95	111
прокатна пунктнууд	65	36,2	56	141
хангалгын бюро	18	12,9	72	56
II. ГОРОДУУДТА				
Үйлэдбэридэ хабаагүй хангалгын талаар бүхыдөө	763	733	96	110
тэдээн соohоо:				
парикмахерскануud	681	675	99,1	110
прокатна пунктнууд	47	35,5	76	145
хангалгын бюро	18	12,9	72	56
III. ХҮДӨӨ НЮТАГУУДТА				
Үйлэдбэридэ хабаагүй хангалгын талаар бүхыдөө	172	117	68	105
тэдээн соohоо:				
парикмахерскануud	117	84	71	117
прокатна пунктнууд	18	0,7	4	175
хангалгын бюро	—	—	—	—

Урда жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, үйлэдбэридэ хабаагүй хангалгын талаар республика дотор хэгдэhэн бүхы хүдэлмэриин хэмжээн 13 процентээр дээшэлээ, тэрэ тоодо ажаhуудалай эрилтэ хангаха министерствын предприятинуудта—9 процент.

Ажалшадай ажаhуудалай эрилтэ хангалгын предприятинуудта ажалладаг хүнүүдэй тоо 1967 онойхиhоо 8 процентээр дээшэлээ, тэрэ тоодо городуудта—10 процент, хүдөө нютагуудта—5 процент. Ажаhуудалай эрилтэ хангалгын министерствэдэ туд тудтань 6,8, 2 процент дээшэлhэн байна.

Буряадай АССР-эй Статистическэ Управлени

В. И. ЛЕНИНЭЙ ОЙДО

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

Һаяхан Ульдэргын дунда һургуулида В. И. Ленинэй дурасхаалда зорюулагдаһан уран зохёолой-хүгжэмтэ вечер үнгэргэгдэбэ. Тэрээндэ суглараашад нэн түрүүн граммофон дээрэ бэшэгдэһэн В. И. Ленинэй үгэнүүдые шагнажа һонирхоо. Удаань дурсагдагша дунда һургуулида хэлэ, бэнгэг заадаг, Буряадай АССР-эй һургуулинуудай габьяата багша Долгорма Дондоковна Дондокова агууехэ вождиин ажабайдал болон революционно ажал ябуулга тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

В. И. Ленин тухай тэрэнэй түрэлхид болон дүтын нүхэдэй һанамжа дурасхаалай үгэнүүд мүн лэ граммофонһоо соностоно. Эндэ Н. К. Крупскаягай, мүн бусадайшье хэлэһэн үгэнүүдые вечертэ суглараашад анхаралтайгаар шагнаа. Тиихэдэ «Владимир Ильич Ленин» гэжэ В. Маяковскиин поэмые уншаһан М. Вахтанговай уран гоё гүйсэдхэлгэ мүн лэ ехэтэ һонирхогдоо.

Үбэлэй амаралтын үедэ Ульяновск хотоор аяншалһан тухайгаа 8-дахи классай һурагша Цырегма Ленхобоева хөөрэжэ үгэбэ.

Вечерэй түгэсхэлдэ 8-дахи классай һурагшад В. И. Ленинэй дурасхаалда зорюулагдаһан тусхай программаар концерт наада харуулаа.

Долгор НАМДАКОВА,
һургуулиин пионервожата.
Ярууна.

НОТ—колхоздо

Техническэ мэдээсэлэй бюрогой бүлэг мэргэжэлтэд Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхоздо һаяхан ерээ. Тэдэнэр тус колхозой ажал хүдэлмэриие эрдэм наукын үндэһөөр эмхидхэн зохёолгодо туһалха зорилготой.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон гэшүүдтэй хөөрэлдэһэн, бригада, фермэнүүд дээгүүр ябажа, ажалай эмхидхэлгэтэй танилсаһан байна. Колхозой зарим һалбаринууд дээрэ ажал хүдэлмэриинь эрдэм наукын онол аргын үндэһөөр эмхидхэхэ һанамжа дурадхагдаһан байха юм.

Тус колхозой машина-трактор заһабарилгын мастерскойдо, һаалиин нэгэ фермэ болон тракторна нэгэ бригадын ажал эрдэм наукын үндэһөөр эмхидхэхэ гэжэ шиидэһэн байна.

Колхоздо НОТ-ой совет эмхидхэгдэжэ, хүтэлбэрилэгшөөр колхозой правлениин түрүүлэгшэ Е. В. Иванов, гэшүүдээрнь колхозой мэргэжэлтэд, ажалай түрүүшүүл һунгагдаба. Соведэй гэшүүд хоёр бүлэг болгон хубаарилагдажа, колхозниигуудай хүдэлмэриин ба амаралтын сагай эмхидхэлые, салин хүлһэнэй болон ажалай урмашуулгын гурим зохёохо талаар ажаллаха юм.

Б. ЖАМБАЛОВ.

ОЛОНОЙ ДУНДА

Хүдөөгэй ажалшадай дунда соёл сурталай, ойлгууламжын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа байха зорилгоор КПСС-эй Хяагтын райком политинформаторнуудай бүлэгүүдые 40 хүнһөө эмхидхэһэн юм. Мүнөө эдэнэр хүдөө нютагуудтахи 500 гаран политинформаторнууд, агитаторнуудые ударидан, соёл сурталай, ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна.

Райкомой политинформаторнууд колхоз, совхозуудые даажа абаад, тэндээ КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ тушаа лекци, элидхэлнүүдые хэнэ. Аймаг соо ябуулагдажа байгаа ажахын бусад шухала асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэнэ.

Хүдэриин совхозой политинформаторнуудай группые ударидагша аймгүйсэдкомой финансова таһагые даагша Б. Ц. Молонов, Ехэ-Нугын совхоздо — аймагай автотранспортын предприятиин начальник В. Н. Болшаков, Иогранична совхоздо — аймагай милициин таһагай начальник З. Р. Урбанов гэгшэдэй бүлэгүүд илангаяа эдэбхитэйгээр хүдэлнэ. Тэндэхи политинформаторнууд болон агитаторнууд ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри саг үргэлжэ таһалгаряагүйгөөр ябуулна.

Тэдэнэй хүдэлмэриин гол удха шанарынь — парти болон правительствын шиидхэбэринүүдые улад зондо үргэнөөр ойлгуулха, аймагай колхоз, совхозуудаи үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые тайлбарилан, тэрэниие бэелүүлхэ хэрэгтэ ажалшадые элсүүлхэ, социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, уласхоорондын байдалтай танилсуулха гэһэн юм.

С. БАДМАЕВ,
манай штатнабэшэ корр.

УРДА ЙЕМЕН АЖАБАЙДАЛАЙ ШЭНЭ ЗАМДА ГАРАНХА[Й]

Урда Йеменэй Арадай Республикын президент Кахтан М. Аш-Шааби СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын уряалаар январиин эсэс багаар Советскэ Союзда ерэхэнь.

Энэ араб гүрэн жэл бага үлүүтэй сагай урда тэе байгуулагдаа һэн. Урда Аравиин түб город — Адениие баруун оронуудай нефтиин монополинуудай аша туһые хамгаалдаг далайн-сэрэгэй томо бааза болгоһон Англиин колонизаторнуудта эсэргүү шэрүүн шанга тэмсэл олон удаа жэлдэ хэһэнэйнгээ ашаар тэрэнэй арад бэеэ даанхай байдалые дайшалан абаа. Империалистнуудтай аалирхуу политика бэелүүлдэг дотоодын хархис хүсэнүүдтэй — эмирнүүд болон султануудтай тэмсэл хэдэг байгаа. 1967 оной ноябриин 30-да Англи Адендахи өөрынгөө далайн-сэрэгэй баазаһаа гаража ошохо баатай болоо һэн. Урдын колони Аденэй ба Урда Аравиин туһамарша федерациин орондо Урда Йеменэй Арадай Республика (НРЮЙ) бии болоо һэн.

Политическэ ба экономическа бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлхэ талаар орёо асуудалнууд залуу араб гүрэнэй үмэнэ тэрэнэй тогтоһоноо хойшонхи түрүүшын үдэрнүүдтэ табигдаа бэлэй. Орон доторхи революционно хүсэнүүдэй национальна нэгэдэлые бэхижүүлхэ гээшэ шухалын шухала зорилго болоһон байгаа. «Империализмын ба султануудай хархис засагай манда баадхаһан амяарлан таһаралгые зайсуулжа, нэгэдэмэл түбэй гүрэн байгуулха гээшэ маанадта тон шухала болоод байна» гэжэ президент Кахтан Аш-Шааби өөрынгөө үгэнүүдэй нэгэн соо онсолон тэмдэглээ һэн. Колониализмын хойшолон бологшо экономическа хүндэ хүшэр байдал усадхахын тулада ороной бүхы дотоодын арга боломжонуудые нэгэдүүлэн элсүүлгэ мүн лэ орёо, яаралтай асуудал болгогдожо табигдаһан байха юм. Мүнөөнэй промышленность республика дотор байгаагүй гэхэдэ болоно.

Хүдөө ажахынь доройтонги байгаа. Модон анзаһан ба малага газар элдүүрилхэ гол зэр зэмсэг мүнөө хүрэтэр байһан зангаараа. Хүдөө ажахын таряанай ургаса тон муу байдаг. Орон доторхи хүндэ хүшэр байдалые хэрэглэн, англо-американ империалистнууд НРЮЙ-дэ экономическа баалалта хэхые нэгэтэ бэшэ оролдодог, финансова туһаламжа үзүүлэлгые ороной аша туһада харша эрилтэнүүдые табилгатай холбодог байгаа бшуу.

Национальна экономикые байгуулха, харин капиталһаа дуулданги байлгые усадхаха талаар бэрхэшээлһээ гарахын тулада Урда Йеменэй Арадай Республикын правительство хэдэ хэдэн шухала хэмжээнүүдые абаһан байна. Капиталиие бэшэ хүгжэлтын хараа шэглэл баримталхадаа, НРЮЙ-гэй хүтэлбэрилэгшэд экономикодохи гүрэнэй сектор гол үүргэ дүүргэхэ гэжэ тоолодог байна. Эгээн лэ томо предприятинууд республика дотор гүрэнэй мэдэлдэ абтанхай. Хүдэлмэригүйдэлгые усадхаха, хүн зоной ажабайдал һайжаруулха хэмжээнүүд абтана. Буд нэхэлгын комбинат, загаһанай консервын ба мылэ шанаалгын заводуудые бариха түсэбүүд зохёогдожо байнхай. Хуушан предприятинууд үргэдхэгдэнэ; һэльбэн заһагдана. Завод, фабриканууд нютагай түүхэй эд үргэнөөр хэрэглэхэ юм. Ороной байгаали нефть, түмэр, магни, цемент гаргахада хэрэгтэй болохо зүйлнүүд болон бусад ашагта малтамалнуудаар элбэг байна бшуу. Экономикоёо түргэнөөр хүгжөөхэдөө НРЮЙ-гэй правительство техническэ ба экономическа харилсаа холбоон тухай хэдэ хэдэн социалис оронуудтай, тэрэшэлэн түрүү үзэл бодол баримталдаг араб гүрэнүүдтэй баталһан хэлсээнүүдтэө түшэглэдэг байха юм.

Аграрна шэнэдхэлгэ тухай хуули хүдөө нютагуудтахи гээгдэлые усадхаха замдахи шухала алхам болойшо байна. Тэрэнэй түрүүшын шата бэелүүлэгдээ — султануудай, бусад феодалнуудай газар гүрэнэй мэдэлдэ абтаад, таряашадай дунда хубаан үгтэжэ байнхай. Орон дотор хамтын ажахынууд, гүрэнэй фермэнүүд байгуулагдаха. Бидэнэр газарые элдүүрилдэг хүнүүдтэнь дамжуулан үгэжэ байнабди» гэжэ Кахтан Аш-Шааби хэлэһэн үгэнүүдэйнгээ нэгэн соо мэдүүлһэн байна. Таряашадай ажахынуудые үһаар хангаха баһа нэгэ нилээд шухала асуудал амжалтатайгаар шиидхэгдэжэ байнхай. Правительствын эдэ бүхы хэмжээнүүд олонойтэ арад зоной зүгһөө утаа үргэнөөр дэмжэгдэдэг.

Залуу республика горитой амжалтануудые түйланхай. Энэ орон залтагүй хосорхо гэжэ баруун оронуудай «мэргэжэлтэдэй» хэлэдэг таамагшалганууд үндэһэгүй байшоо. НРЮЙ-гэй богонихон болзор соо түйлаһан амжалтанууд феодалнуудай засаг түрын дарлалта доро байһан хүршэ оронуудта жэшээ боложо, тэдэндэ һүүлэй үедэ национально-сулөөрэлгын хүдэлөөнүүд шангадажа байнхай. Эгээл имэһээ Урда Йеменэй правительствын бэелүүлдэг түрүү хараа шэглэл США ба Англиин һанаанда таарана гүй. Дүтын Зүүн зүгтэ баһа нэгэ түрүү үзэл бодолто гүрэнэй бии болоһониинь Саудовска Аравиин һанаанда таарадаггүй. Саудовска Арави бүмбэрсэг дэлхэйн энэ районе дохи шэнэ түхэлэй колониализмын түшэгынь болохо аягүй үүргэ өөртөө даажа абаһан байла бшуу. НРЮЙ-дэ эсэргүү үгэсэлгэнүүдые эмхидхэхэдээ, империализм халаа арад зоной унагааһан урдын султануудта ехэ найдабари үзүүлнэ, орон дотор граждан дай һүжэрөөхые эрмэлзэн, үндэһэ яһатанай дунда арсалдаа хёмороо болон гуримгүй ябадал үүдхэнэ.

Саудовска Аравиин Маскадтахи, Омандахи, бусад княжествануудтахи түсхай лагернуудта Урда-Йеменэй арадай шаара шабхаруунууд бэлэдхэл гарадаг. Тэдэниие мүнгөөр, буу зэбсэгээр США, Англи ба нютагай хархис хүсэнүүд хангажа байдаг. Зүгөөр НРЮЙ-гэй арад революционно түйлалтануудаа хамгаалхаар, империализмын болон хархис хүсэнүүдэй гэмтэ муухай һанаашалгануудые таһалдуулхаар хүсэд шиидэнги байдаг. «Ороной түүхые хубилгажа шалаха тиимэ хүсэн дэлхэй дээрэ байхагүй. Революциин дайсадай бүхы үгэсэлгэнүүдтэ бидэнэр шанга сохилто үгэхэбди» гэжэ НРЮЙ-гэй президент онсолон тэмдэглэһэн байна.

НРЮЙ-гэй правительс[тво] ... лэлнүүдтэ хабаадалсахагү[й] ... тайбанаар зэргэ оршон ба[й]... тикые уласхоорондын орши... лүүлдэг байха юм. Аюул[гүй] ... дэй 1967 оной ноябриин ... золюциие шууд дүүргэлгэ... лэн Израилиин эзэрхэг ... ябуулгануудай хойшо... усадхахын түлөө тэмсэл... арадуудтай хүсэлэл оролдо... гэдүүлхые республика ... Вьетнам арадта эсэргүүгэ... кан империализмын хэжэ... гэмтэ муухай дайн байл... Йемен буруушаана. Социа... нуудтай, хамагай түрүүн... тэй бата бэхи холбоо тогто... лэнтэй байһан тухайгаа рес... президент хэлэһэн үгэ... нэгэн соо мэдүүлһэн байха ... вет хүнүүд политическэ ... мическа бэеэ даанхай бай... хижүүлхын түлөө тэмсэж... НРЮЙ-гэй арадта элэбхитэй ... гэ ба туһаламжа үзүүл... Йеменэй болон СССР-эй ... олон һалбариин шатаар ... рилсаа холбоон амжалтата... жэжэ байдаг. Аден портдо ... рэгэй корабльнуудай отряд ... лэй эхеэр ехэ хүндэтэйгөө... лаа. Манай оронуудай ... эхэнэрнүүдэй болон залуушу... легацинууд бэе бэедээ айл...

Хоёр ороной хоорондохи ... рисаа, харилсаа холбоо ... хүгжөөхэ хэрэгтэ Урда ... Арадай Республикын пре... манай орондо айлшалалгы... байһаниинь сохомтой.

И. МЯКИ...
(Т...)

КОНЬКИ ХОЁРДОХИ ҮДЭР

Репортаж

Аха дүү Монгол ороной конькишадтай нүхэд ёһоной һүүлшын уулзалга уржадэр боложо дүүрэбэ. Энэ мүрысөөн нэн түрүүн эхэнэрнүүдэй урилдаагаар эхилжэ, мүльһэн елүүр дээрэ Буряадай АССР-эй нэгэдэхи разрядай конькишан Н. Будунова монголой түлөөлэгшэ, спортын мастер Намсарайн Цогзолма хоёр гаража, 1000 метрэй зайе гаталхаар бэеэ зэһэнхэйнүүд, урилдаанай дохёо хүлеэн зогсонод. Уданшьегүй дохёо үгтэжэ, зэһээд байһан хоёрнай нэгэн доро урагшаа дабшан гүйлдэжэ, ана мана тулалдажа эхилбэд.

Энэ урилдаанда монголой конькишан Намсарайн Цогзолма үсэгэлдэрэйхиһөө һайнаар тэмсэбэшье, оройдоол 1.49,9 секунда харуулаа. Харин манай конькишан Н. Будунова энэ зайе 1.55,2 секунда соо гаталжа, һайн дүн түйлажа шадаагүй. Эдэнэй һүүлээр урилдаһан манай хоёр конькишад Т. Кузнецова, М. Семенова гэгшэд эгээл эрхим саг харуулжа, түрүүшын хоёр һууринуудые эзэлээ. Тиихэдэ гурбадахи һуурида Монголой бэрхэ конькишан Ц. Лхамжав гаража, энэ зайе 1.49,5 секунда соо гаталаа.

Удаань 1500 метртэ эрэшүүлэй урилдаха тэмсэл эхилбэ. Монголой конькишан спортын мастер Доржгатвын Чагнаа, манай спортсмен конькигаар мастерта кандидат А. Деревянко гэгшэд мүльһэн елүүр дээрэ гаража урилдаа. Эндэ А. Деревянко абаһаар аалиханаар дабшаһаншье, һүүлшын хоёр тойролгондо улам шангадажа, энэ зайе 2. 24,2 секунда соо гаталаа. Харин Монголой түлөөлэгшэ Д. Чагнаа 2,31,2 секунда харуулба. Энэ урилдаанда хамтадаа 14 бэрхэ конькишад хабаадалсажа, түрүүшын һуурида манай конькишан спортын мастер С. Воронин, хоёрдохи һууридань Монголой мэдээжэ конькишан спортын мастер Л. Дашням, гурбадахидань баһал Монголой түлөөлэгшэ спортын мастер Л. Цэнд гэгшэд гараһан байна.

Эрэшүүлэй урилдаһанай һүүлээр 3000 метрэй урилдаанай зайда эхэнэрнүүдэй тэмсэл уданшьегүй эхилжэ. Монголой конькишан спортын мастер Ц. Лхамжав, манай нэгэдэхи разрядай конькишан Н. Будунова гэгшэд урилдабад.

Ц. Лхамжав спортын мастер болоһоор үнинэй юм. Тэрэ Монгол орон соогоо конькигаар рекорд тогтоожо, уласхоорондын ехэ мүрысөөнүүдтэ хабаадалсажа, яһала дүй дүршэлтэй болонхой. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ нүхэрнай «Алдар» гэһэн Монголой Арадай Хубисхалта Армиин спортын бүлгэмдэ тренерээр хүдэлһэн байна. Монгол орондо конькигаар урилдаха спорт эгээл залуунь гэжэ тэмдэглэмээр. Тиибэшье энэ багахан хугасаа соо «Алдар», «Замчин», «Хоршоол», Архангайн аймагай болон Улаан-Баатарай университедэй спортын бүлгэмүүдэйхид конькигаар урилдахадаа, онсо шалгардаг болоһон юм.

...Эдэ хоёроймнай эгээл һүүлшын тойролго үлэжэ, мүльһэн харгы түргэ түргэн агшана. Ингээдшье нэн түрүүлэн Ц. Лхамжав финишэй зурлаа дабажа, 6,02,6 секунда харуулаа. Монголой түлөөлэгшэһээ тиимэшье холо гээгдээгүй ана мана тэмсэжэ ябаһан манай конькишан Н. Будунова энэ зайе 6.20,8 секунда соо гаталаа. Тэрэнэй удаа манай конькишад спортын мастер М. Семенова нэгэдэхи разрядай конькишан Т. Кузнецова хоёр урилдахадаа, эгээл эрхим саг ... Ушарынь гэхэдэ, Т. Кузн[ецова] ... зайе оройдоол 5.51,3 сек[унда] ... гаталжа, нүхэдэйнгөө дун[да] ... со шалгараа. Тиихэдэ ... мастер М. Семенова 5.53... да харуулжа, удаадахи ... һуурида гараа. Харин ... һуурине манай конькиша... родавкинатай урилдаһан ... түлөөлэгшэ, спортын мас[тер] ... сарайн Цогзолма эзэлжэ ... 5.59,8 секунда соо дабаб...

Һүүлээрнь эрэшүүлэй ... эгээл ута зай 5000 мет[р] ... Буряадай мэдээжэ ко[нькишан] ... спортын мастер С. Мож... голой түлөөлэгшэ Л. Даш... урилдажа, хаба шадалаа ... саа.

Манай спортсмен С. ... 8.45,3 секунда соо гата... шнямһаа финишэй зурла... дажа дабаа. Энэ үсэд ш... лалдаанда түрүүшын хо... рине нэгэдэхи разрядай ... шан В. Журавлев спортын ... С. Воронин хоёр эзэлжэ о... гараа. Харин гурбадахи ... Монголой бэрхэ ко... спортын мастер Л. Цэнд ...

Ингээдшье хоёр үдэрэй ... да болоһон аха дүү Мо... ной конькишадтай уулза... гэжэ, онсо шалгарагшад... бэлэгүүд. Хүндэлэлэй ... нууд барюулагдаа. Сугл... мал командануудай оч... согсолһоной удаа манай ... шад нэгэдэхи, Монгол ор... хоёрдохи һуурида гараа. ... нэгэдэхи һуурида гараһа... командынхид абаһан дур... кубогаа аха дүү ороной ... лөөлэгшэдтэ бэлэглээ.

Энэ хахасалгын баярай ... да республикын Минис[трнүүдэй] Соведэй түрүүлэгшын ... В. А. Сахьянов, мүр... главна судья Л. Бобров, ... ша секретарь А. Мельник... публикын спортын Соведэ[й] ... лэгшэ Г. М. Сергеев гэ... халуун үгэнүүдые хэл... дүү Монгол ороной арад... барисаанай улам бэхиж... һыень тэмдэглэбэ.

В. ЖИГЖ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: МНР-э[й конько]шан, спортын мастер На[мсарайн] Цогзолма.

В. Рошегэй хэлэһэн үгэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Нёдондо жэлэй май-июниин хүдэлөөнэй үедэ табигдаһан бүхы асуудалнууд мүнөөшье табигдаһан зангаараа гээд Париж шадарай Обервилье һууринда январиин 26-да уһанай станциин нээлхэдэ үгэ хэлэхэдээ, Франциин Коммунис партиин генеральна секретарь Вальдек Роше мэдүүлээ.

1968 оной май-июньдэ тэмсэл хэһэнэйнгээ ашаар түйлаһан түйлалтануудайнь зарим хубиие сэн болон налог дээшэлүүлхэ аргаар ажалшадһаа хаһахые правительство мүнөө оролдоно. Француз франкын һаннаг бэрхэшээлдэ ороһоной һүүлээр алмалта хэхэ программа бэелүүлхэдээ, правительство хадаа томо промышленна предприятинуудта налог ашалгые һуларуулаа, зүгөөр далда налогуудые дээшэлүүлээ. Тэрээнһээ уламжалан, юумын сэн зүй дэгэжэ дээшэлээ. Энэ хадаа 1969 ондо 10 миллиард үлүүтэй франкын налог нэмэжэ түлэхыень эд харагшэдые баадхаха байна гээд тэрэ зангаа. Байрын асуудал урда мэтэ шиидхэгдээгүй зандаа. Предприятинууд улам олоор хаагдана, хүдэлмэришэд ажалһаа олоороо гаргагдана гээд В. Роше хэлээ.

Өөһэдынгөө түйлалтануудые хамгаалха зорилгоор ажалшадай хэлэг тэмсэлые Франциин Коммунис парти дэмжэнэ. Тэрэнэй организацинууд Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин үүсхэлээр февралиин 12-то Францида үнгэрөөгдэхэ «тэмсэлэй үдэртэ» эдэбхитэйгээр хабаадалсаха гээд В. Роше мэдүүлээ.

ХИЛЫН ГААНАҺАА

СССР-эй хանинарай суглаан Каракаста болобо

КАРАКАС. (ТАСС). Совет культурын ба наукын ханинарай центрэй түлөөлэгшэдэй баярай суглаан Венесуэлын журналистнуудай национальна байшан соо болоо.

Центрэй хүтэлбэрилхы соведэй түрүүлэгшэ Антонио Гутьеррес үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Бүхы хүн түрэлтэнэй ашиг туһада зорюулан олон юумэ хэдэг Советскэ Союзай ажабайдалые венесуэлынхид ехэ баяртайгаар ажаглан хаража байдаг. СССР-тэй дипломатическа харилсаа һэргээхын түлөө орон дотор боложо байһан кампаниие бүри эдэбхитэй болгохыень Антонио Гутьеррес уряалаа. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн ойртожо байһантай дашарамдуулан, совет культура ба наукын ханинарай центр бүхы дэлхэйн ажалшадай гожиин муухэ үзэл сурталые тайлбарилха хэрэгтэ түсгаар анхарал хандуулха гээд үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглээ.

ХИТАДТА БОЛОЖО БАЙҺАН ҮЙЛЭ ХЭРЭГҮҮД ТУХАЙ

«Түрүүлэгшэ Маодо эсэргүүгээр тэмсэгшэдые унагаахые» уряалһан лозунгнууд Хитадай ниислэлдэ нааанхай. Харин шэнжэлэгшэдэй һанамжын ёһоор иимэ уряануудай гараһан ушар юун тухай гэршэлнэй гэхэдэ, «Маогой үзэл сурталые хүтэлбэри болгон ревкомуудта бүхы һанал бодолоо, ябуулгануудаа нэгэдүүлхэ» гэһэн маоистнуудай шэнэ жэлэй уряа провинцинуудташье, мүн Пекиндэшье һайшаан дэмжэгдэжэ гүй байгаа ха.

Ажаһуудалда хэрэглэгдэдэг химиин зүйлнүүдые бүтээдэг ниислэлэй заводой «ревком» дүрбэ дахин «шэнэдхэн хубилгагдаа». Өөрынгөө предприятидахи таарууггүй байдалые зайсуулжа шаданагүйбди гээд һаяхан хэблэн гаргагдаһан дацзы бао хуудаһануудта заводой «цзаофанинууд» бэшэнэ. Тиигээд туһаламжа үзүүлхэ гүйлгатайгаар Пекинэй «ревкомой» түрүүлэгшын тушаалые даалсадаг ниитын аюулгүйе сахиха министр Се Фу-чжидэ хандаа. Заводто армиин подразделенинууд эльгээгдэһэн байна.

Зүгөөр засагай түлөө тэмсэлдэ армиин элитээр хабаадалсалга орон доторхи байдал гуримшуулгые хангажа шаданагүй. «Ревкомууд» дотор болодог хёмороон замханагүй. Жэшээлхэдэ, ниислэлэй Хэбэй провинцида ородог Цзисянь провинцидахи оршон байдал шахардуу шанга болонхой. Уездэ «шуһата тулалдаанууд болоо, дайсад уездэ ревкомые сартаа абаа» гэжэ хэлэгдэһэн хуудаһанууд Пекиндэ хэдэн үдэрэй турша соо тараагдаһан байна. «Маогой үзэл бодолой түгэлдэр хүсэн» тушаа хуудаһануудай авторнууд дурданагүй. «Лю Шао-циин агентнүүдэй хара һабарнуудые таһа сабшахын» тулада сэрэгүүдые уездэ нэмэжэ эльгээхэ тухай тэдэнэр эрилтэ хэнэ.

Мао Цзэ-дунай бүлэгэй хиналта доро байдаг арми даран хэһээхэ үүрэгнүүдые дүүргэдэгые Пекинэй газетэнүүд дурданагүй. Дурагүйлхэшэдые дарахын тулада «Маогой үзэл суртал тайлбарилха отрядууд» гэжэ нэрэтэйгээр маоистска сэрэгэй подразделенинүүд эльгээгдэдэг байха юм. Эдэ отрядуудай бодото шэнжэлгыень далдалхын тулада тэдэнэй составта хэдэн хүдэлмэришэн гү, али таряашан оруулагдадаг юм.

«Маогой үзэл сурталые тайлбарилһан» зүйлнүүдые һүүлэй үедэ олоохидоо сэрэгэй хүнүүдэй хэблэлдэ бэшэдэг болоһон баримтада анхарал хандуулхаар байна. «Жэньминь жибао» газетэдэ толилогдоһон статьянуудай нэгэн соо автор — сэрэгэй хүн иигэжэ уряална. «Бүхы дайсадай толгойе һамна зада сохихын» тулада «түрүүлэгшэ Маогой үзэл сурталай хүсые шангаар хэрэглэхэ» шухала.

«Маогой үзэл сурталай хүсэнэй шажа хэрэглэгдэдэг тухай сүлэлгын газар болгогдоһон Хайнань арал дээрэһээ абтаһан мэдээсэлнүүд харуулжа үгэнэ. Японой «Джапан таймс» гэжэ газетэ иигэжэ мэдээсээ. Хайнаньска түмэрэй руднигуудта хүдэлмэриин үдэр 16 час соо үргэлжэлнэ. Һүүлээрнь «шэнээр хүмүүжүүлэгдэгшэ» угаа ехээр эзэһэн мүртөө хоёр гү, али гурбан часай турша соо «Маогой үзэл сурталые шудалха» ёһотой юм. Зугадахые һэдэһэн хүнүүдые барихын тулада Хайнань арал ба Лэйчжоу хахад аралай хоорондохи райондо сэрэгэй канонеркэнүүд харуул харадаг. Сугладагшадай нилээд олониинь хүшэн хүдэлмэридэ ба үлэсхэлэндэ дайрагдажа, хосорон үхэнэ гээд газетэ бэшэнэ.

«Маогой штабай» захиралтануудые дүүргэдэггүйшүүлдэ эсэргүү шэрүүн шанга хэһээлтын хэмжээнүүд абтажа, ороной зарим райондо гурим тогтоогдоһон хэбэртэй болонхой. Зүгөөр тэндэ эсэргүүсэлтэ хүсэдөөр дарагдаагүй. Жэшээлхэдэ, Дотор Монголдо гарадаг «Нэймынгу жибао» газетэ һаяхан иигэжэ мэдээсээ. Хитадай энэ томо национальна районой наргийна хүтэлбэрилэгшэ Уланьфуе маоистнууд арестовалһан байгаа. Тэрэниие сагааруулхын түлөө тэмсэдэг «бүлэг хүнүүд нюуса байдалда оронхой». Энэ нюуса бүлэг «өөрын организацинуудтай, тэмсэлэй түсэбтэй, өөрын программатай». «Орон дотор нюуса организацинуудай ехээр ябуулга хэдэг боложо байһан» тухай хэблэлдэ нэгэтэ бэшэ дурдагдадаг байха юм.

(ТАСС).

УРДА ВЬЕТНАМ. Эндэ американ түрнмхэйшүүлэй харата добтолго үргэлжэлһөөр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: партизануудые [ха]даржа ябаһан Америкын 9-дэхи [яв]галайн пехотно дивизиин сэрэгшэд намагта унаа.

АП — ТАСС-ай фото.

Испанида манифестацинууд болоно

ПАРИЖ. (ТАСС). Франкис засаг түрэдэ эсэргүү ехэ демонстрацинууд Испанида боложол байһаар.

«Юманите» газетын мэдээсэлэнэй ёһоор Мадридта хэдэн зуун хүн, тэрэ тоодо студентнүүд университетскэ кварталда бүхэлэлтэнүүдые түхеэрээ. «Франко-алуургшан!» гэһэн үгэнүүдые хашхаралдажа байгаад, тэдэнэр полицинхидые шулуугаар, гал шатаадаг шэнгэн зүйлнүүдтэй бүтылхэнүүдээр шэдээ.

Полицинхидтэй демонстрантнуудай тулалдаан Сарагосдо, Валенсидэ болоо. Хүдэлмэришэдэй комиссиин уряагаар Франкогой засаг түрэдэ эсэргүү манифестаци Барселонодо мүн лэ болоо.

Нюуса байдалда ороһон Испаниин Коммунис партиин хуудаһанууд олоороо ябуулга хэхые уряална. Иимэ хуудаһанууд январиин 26-да Мадридта тараагдаа.

АМЖАЛТАТАЙ ДОБТОЛГО

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд Ламдонг провинцида ябуулга хэхэдээ, Блао аэродром шадар байрлаһан США-гай 173-дахи агаарай-десантна бригадын батальонуудай нэгэнэй базова лагериие январиин 13-да амжалтатайгаар добтолоо.

Освобождение гэжэ хэблэлэй агентствын мэдээсэлдэ үндэһэлэн ВИА агентствын дамжуулһанай ёһоор Урда Вьетнамай патриодууд энэ ... 200 гаран солдат ба офицерые хүлһөөнь буулгаа. 34 сэрэгэй машина усадхаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Модо бэлэдхэгшэдэй дайшалхы зорилго» гэһэн түрүү бэшэг. Магнитогорскын металлургнуудай социалис уялганууд. «Һаалишадай хүдэлмэриие оньһожоруулха» гэһэн А. Рыжковой статья.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Нютагай материалнуудые барилгада хэрэглэхэ» гэһэн А. Кукинай статья. «Эдиршүүл ажалда ерээ» гэһэн А. Анченовай статья. АПН-эй материал.

Гурбадахи хуудаһанда: «Ленинэй үгын хүсэн» гэһэн Н. Кондрашовой статья. СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын мэдүүлгэ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Нютаг нютагай һонин. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд. Спорт.

СЭНХИ[Р] ЭКРАНУУДТ[А]

13 часһаа Москваһаа ... га. 13.05 минутаһаа «Весе[лые у]родок» гэһэн һургуулиин ... сөөгүйшүүлдэ зорюулагдаһ[ан] ... жуулга. 13.35 минутаһаа ... болоор СССР-эй түрүү һуу... хын түлөө мүрысөөн хару... 15 часһаа орон доторх[и] ... 15.15 минутаһаа теле... очерк. 18 часһаа ко... Улаан-Үдын телестуди хү... эхилхэ. 18.30 минутаһаа ... рондын асуудалаар буряа[д] ... дээрэ хөөрэлдөөн. 18.50 ... һаа «Коммунист» гэһэн ... 20.20 минутаһаа хүгжэм. 2... нутаһаа Москваһаа дамжуу...

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУД...

Манай адрес, телефонуу[д]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54..., приёмная — 54-93. зам. редактора — 68-08. зам. редактора — 62-62. ответ. секретаря — 50-52. зам. ответ. секретаря — 66..., отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64..., 63-36. пропаганды и агитации — 56-23. промышленности ... строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69..., культуры и школ — 60-21. писем и рабселькоров — 67-81. ... формации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машин... бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Со[ве]те Министров БурАССР.

Н-00356. Зак. № ...